

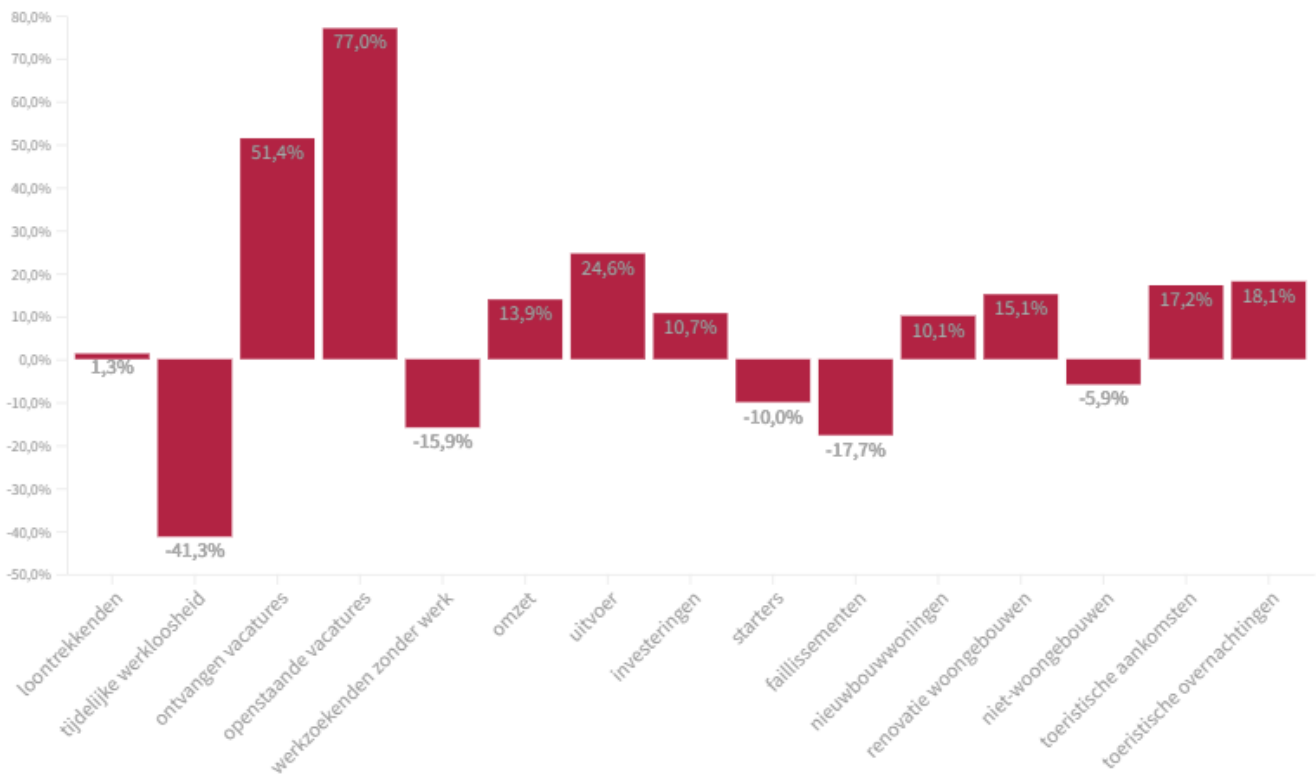
Limburgradar

Editie februari (resultaten 3e kwartaal 2021)

Officiële kwartaalcijfers van de Limburgse economie

Limburgse economie straalt in zomer 2021

Resultaten 3e kwartaal 2021 t.o.v. 3e kwartaal 2020

Bron: RSZ, RVA, VDAB, Statbel • Verwerking: POM Limburg

Synthese

De zomer van 2021 bevestigde de economische heropleving van de voorgaande kwartalen. De Limburgradar voor het 3e kwartaal van 2021 oogt dan ook fraai. Zowat alle indicatoren laten verbeterde scores optekenen t.o.v. het 3e kwartaal van 2020 en zelfs ook t.o.v. datzelfde kwartaal in 2019, toen er van het coronavirus nog geen sprake was. Toch had het zelfs nog beter gekund, want de acute krapte op de arbeidsmarkt, de hoge energieprijzen en de moeizame beschikbaarheid van grondstoffen en materialen vormden een belemmering voor een nog sterkere economische groei. We mogen echter tevreden terugblikken op afgelopen zomer: een record aantal Limburgers is aan het werk, bedrijven zoeken massaal nieuwe krachten, de werkloosheid daalt en de omzet van de bedrijven stijgt. Ook voor het Limburgse toerisme was de zomer van 2021 record brekend. Onze economie zat medio 2021 stevig terug op koers om ook nieuwe (corona)golven te trotseren.

Tom Vandeput
Gedeputeerde voor Economie
Voorzitter POM Limburg

Limburgs toerisme breekt records in zomer 2021

Nooit eerder telde Limburg zoveel toeristische aankomsten en overnachtingen dan in de zomer van 2021. Het aantal toeristische aankomsten lag liefst 12% hoger dan het vorige record, dat dateert van de zomer van 2019. Bij de toeristische overnachtingen gaat het om een verbetering van het even oude record met ruim 9%. Bijna 1 op 5 toeristische overnachtingen in Vlaanderen situeerde zich afgelopen zomer in Limburg. Naast de kust en steden als Brugge, Antwerpen en Gent heeft Limburg zich sterker dan ooit op de Vlaamse kaart van het verblijfstoerisme gezet.

Bedrijven zoeken massaal personeel

Meer dan 10.000 vacatures ontving de VDAB van de Limburgse bedrijven in de maanden juli, augustus en september 2021. Dat is het hoogste aantal ooit op kwartaalbasis en een stijging met meer dan 50% tegenover de zomermaanden van 2020. Door de dalende werkloosheid bleef een hoog aantal vacatures echter ook voor langere tijd oningevuld. Het aantal openstaande vacatures steeg op een jaar tijd in Limburg met 77%. In Vlaanderen namen zowel de ontvangen als de openstaande vacatures verhoudingsgewijs nog iets sterker toe dan in Limburg.

Hoogste omzet ooit in zomerperiode

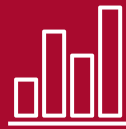
De verlofperiode in de zomer zorgt traditioneel voor een kleine dip in de omzetcijfers op kwartaalbasis. Afgelopen zomer was die terugval opvallend klein. Sterker zelfs, de Limburgse bedrijven realiseerden in het 3e kwartaal van 2021 de op één na hoogste omzet ooit ($\pm 14,6$ miljard euro). Een bijzonder knap resultaat voor een zomerperiode en een niveau dat ruim 12% hoger ligt dan voor corona. De hoogste omzet ooit was voor rekening van het 2e kwartaal van 2021, waardoor we voorlopig afstevenen op een straffe nieuwe recordomzet op jaarbasis in 2021.

Traditionele zomerpiek in werkloosheidscijfers blijft uit

De jaarlijkse uitstroom van afgestudeerden uit het onderwijs in juni en de daarop volgende verlofperiode in het bedrijfsleven zorgen traditioneel voor een zomerse piek in de werkloosheidscijfers. Door de grote vraag naar arbeidskrachten was daar het afgelopen jaar nauwelijks iets van te merken. Tegenover het 2e kwartaal bleef de Limburgse werkloosheid in het 3e kwartaal nagenoeg gelijk. In vergelijking met de zomer van 2020 daalde de

werkloosheid in de zomer van 2021 in Limburg met 15,9%, al voor het 5e kwartaal op rij een sterkere daling dan in Vlaanderen (-14,3%).

Resultaten 3e kwartaal 2021

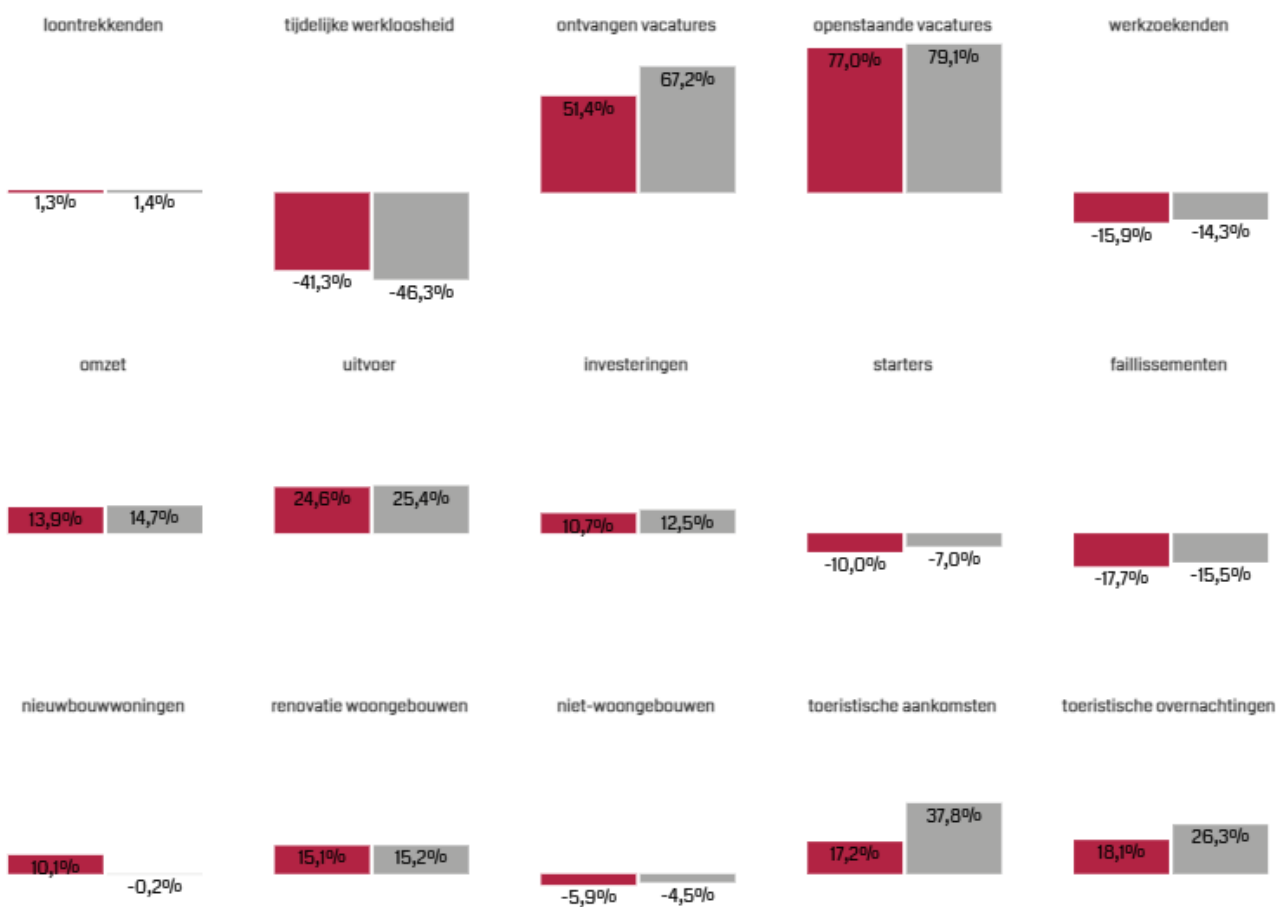
Zonnige zomer voor de Limburgse economie

Ook in het 3e kwartaal van 2021 denderde de Limburgse economie verder op haar positieve elan. Nadat het 2e kwartaal al duidelijk maakte dat de economische activiteit terug op het niveau zat van voor corona, zette het economisch herstel zich in de zomer van 2021 nog sterker door. Zowel in vergelijking met de zomer van 2020 als met die van 2019 scoren telkens 13 van de 15 indicatoren in de Limburgradar beter en het verschil is in vele gevallen groot. Veelzeggend was de evolutie van de omzet in de Limburgse bedrijven. Die steeg in het 3e kwartaal van 2021 met liefst 13,9% t.o.v. datzelfde kwartaal in 2020 en met 12,6% t.o.v. 2019. Hoewel de verlofperiode traditioneel een lichte dip veroorzaakt in de omzetcijfers, liet de zomer van 2021 de op één na hoogste omzet op kwartaalbasis ooit noteren in Limburg (na het 2e kwartaal van 2021).

Als het economisch goed gaat, ontstaat er al snel opnieuw een krapte op de arbeidsmarkt. Die krapte werd medio 2021 zeer sterk voelbaar. De werkloosheid bleef sterk dalen. Zelfs de uitstroom van duizenden schoolverlaters was nauwelijks zichtbaar in de cijfers, wat andere jaren duidelijk wel het geval is. Tegelijkertijd nam het aantal vacatures explosief toe. Zo ontving de VDAB in de zomer van 2021 in Limburg ruim 50% meer vacatures dan een jaar eerder. Logisch gevolg is dat almaar meer vacatures voor langere tijd oningevuld bleven (+77%) en dat de spanning op de arbeidsmarkt daardoor bijzonder groot werd, met nog slechts 3 werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature. Het mag duidelijk zijn dat de arbeidsmarktkrapte momenteel één van de grootste economische uitdagingen is.

Resultaten 3e kwartaal 2021 t.o.v. 3e kwartaal 2020

■ Limburg ■ Vlaanderen

Bron: RSZ, RVA, VDAB, Statbel • Verwerking: POM Limburg

Gecumuleerde resultaten 1e + 2e + 3e kwartaal 2021

Op weg naar een economisch topjaar 2021?

Over de periode januari t.e.m. september beschouwd laten alle indicatoren in de Limburgradar in 2021 betere cijfers optekenen dan in 2020. Niet verwonderlijk gezien de economische invloed van de eerste coronagolf in het 2e kwartaal van 2020. Maar ook in vergelijking met dezelfde periode in 2019 lijkt de Limburgse economie opnieuw op kruissnelheid. Lijkt, want de cijfers van de tijdelijke werkloosheid tonen aan dat de invloed van de pandemie nog niet helemaal verteerd is. Nog steeds ligt het aantal tijdelijk werklozen in de eerste negen maanden van 2021 zowat 170% hoger dan in dezelfde periode in 2019. Dat wijst er toch op dat de economische activiteit nog steeds de gevolgen ondervindt van de pandemie, bv. in de toelevering van grondstoffen.

Globaal kunnen we echter stellen dat de Limburgse economie afstevent op een knap jaar. Zelfs met de sterk toegenomen krapte op de arbeidsmarkt, de beperkte beschikbaarheid van grondstoffen en materialen en de hoge energieprijzen leggen de Limburgse bedrijven en haar werknemers bijzonder knappe resultaten voor in de periode van januari t.e.m. september van afgelopen jaar. Enkel het 4e kwartaal kan nog verhinderen dat we kunnen spreken van een topjaar. Nog even afwachten dus wat de invloed van de 4e coronagolf en de bijhorende beperkende maatregelen zal zijn, maar dat de Limburgse economie over de nodige veerkracht beschikt om ook die golf te trotseren heeft ze recent veelvuldig bewezen.

Resultaten 1e + 2e + 3e kwartaal 2021 t.o.v. 1e + 2e + 3e kwartaal 2020

■ Limburg ■ Vlaanderen

Bron: RSZ, RVA, VDAB, Statbel • Verwerking: POM Limburg

Absolute aantallen en aandeel Limburg in Vlaanderen

	Limburg		Vlaanderen		%aandeel Limburg in Vlaanderen	
	3e kwartaal 2021	Vershil met 3e kwartaal 2020	3e kwartaal 2021	Vershil met 3e kwartaal 2020	3e kwartaal 2021	Vershil met 3e kwartaal 2020
Loontrekkenden	311.700	+3.911	2.447.500	+32.866	12,7	0,0
Tijdelijk werklozen ¹	14.996	-10.533	101.260	-87.400	14,8	+1,3
Ontvangen vacatures	10.156	+3.446	99.783	+40.100	10,2	-1,1
Openstaande vacatures ¹	8.167	+3.553	67.526	+29.819	12,1	-0,1
Werkzoekenden zonder werk ¹	25.502	-4.817	192.444	-32.086	13,3	-0,3
Omzet (in 1.000 €)	14.567.336	+1.782.412	170.910.646	+21.961.261	8,5	-0,1
Uitvoer (in 1.000 €)	4.607.644	+909.718	71.267.324	+14.437.257	6,5%	0,0
Investerings (in 1.000 €)	700.392	+67.895	6.047.287	+670.748	11,6	-0,2
Starters	2.239	-250	17.221	-1.290	13,0	-0,4
Faillissementen	102	-22	725	-133	14,1	-0,4
Bouwvergunningen residentiële nieuwbouwwoningen	1.777	+163	10.291	-17	17,3	+1,6
Bouwvergunningen residentiële renovatie	601	+79	5.653	+745	10,6	0,0
Bouwvergunningen niet-residentiële nieuwbouw en renovatie	238	-15	1.846	-87	12,9	-0,2
Toeristische aankomsten	494.477	+72.611	2.914.627	+799.150	17,0	-3,0
Toeristische overnachtingen	1.878.255	+287.683	9.758.362	+2.029.786	19,2	-1,3

¹ Kwartaalgemiddelde
Bron : RSZ, RVA, VDAB, Statbel
Verwerking: POM Limburg

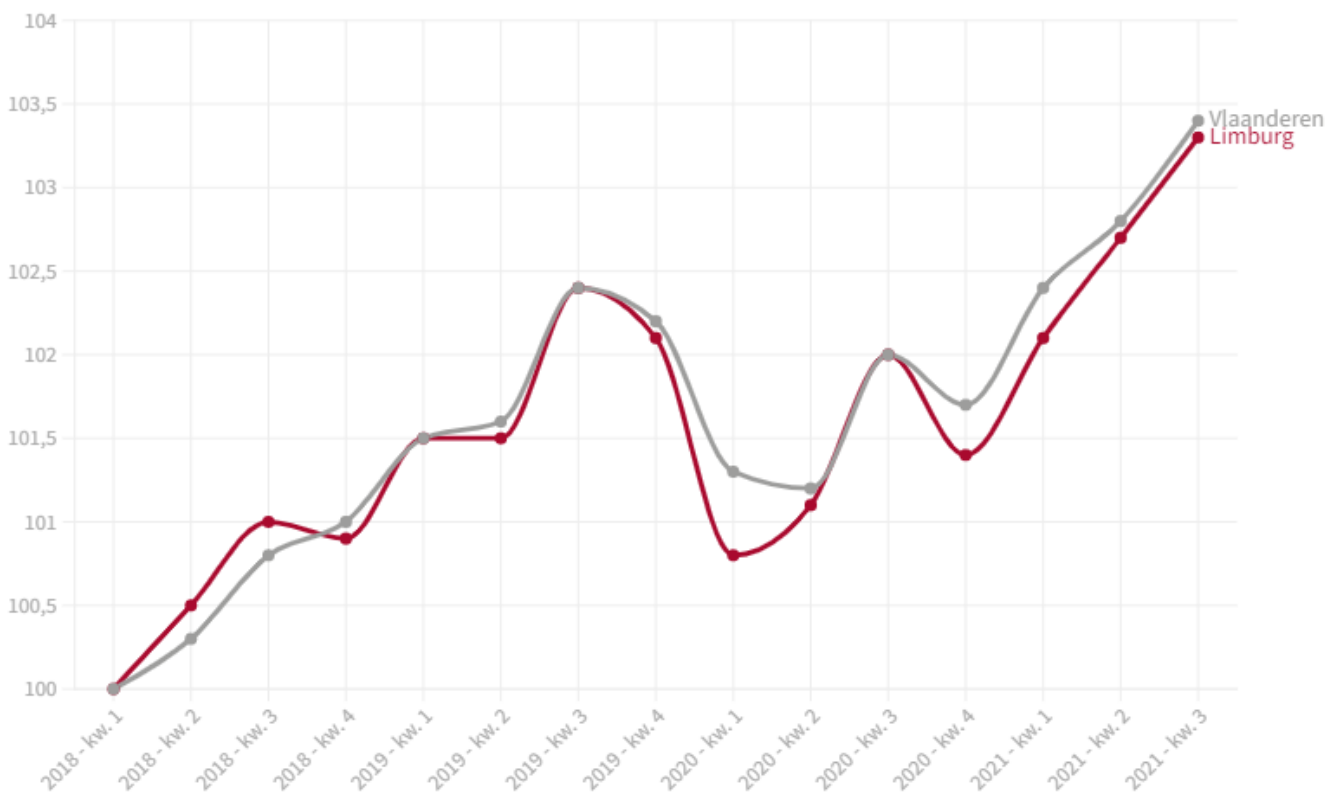

Loontrekkenden

Aantal werkende Limburgers blijft stijgen

Eind september 2021 hadden 311.700 Limburgers een loontrekkende job. Dat zijn er ongeveer 2.000 meer dan op het einde van het 2e kwartaal van 2021. Daarmee is het record dat toen werd gevestigd meteen verbroken. In vergelijking met het 3e kwartaal van 2020 telde Limburg in het 3e kwartaal van 2021 1,3% meer inwoners met een job in loondienst. Limburg houdt zo gelijke tred met Vlaanderen (+1,4%). Wat bovendien opvalt is dat het volume aan arbeid dat deze werknemers presteerden, uitgedrukt in voltijds equivalenten, zeer sterk is toegenomen op een jaar tijd. In Limburg steeg het arbeidsvolume met 3,0% en in Vlaanderen zelfs met 3,3%. Dit wordt verklaard doordat in de nasleep van de eerste corona uitbraak (in de zomer van 2020) nog heel wat mensen geheel of gedeeltelijk tijdelijk werkloos waren. In de zomer van 2021 nam de tijdelijke werkloosheid sterk af en konden heel wat werknemers opnieuw (meer) aan het werk, waardoor zelfs het arbeidsvolumeniveau van voor corona werd overschreden.

Evolutie loontrekkenden naar woonplaats (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: RSZ - Snelle Ramingen. Verwerking: POM Limburg

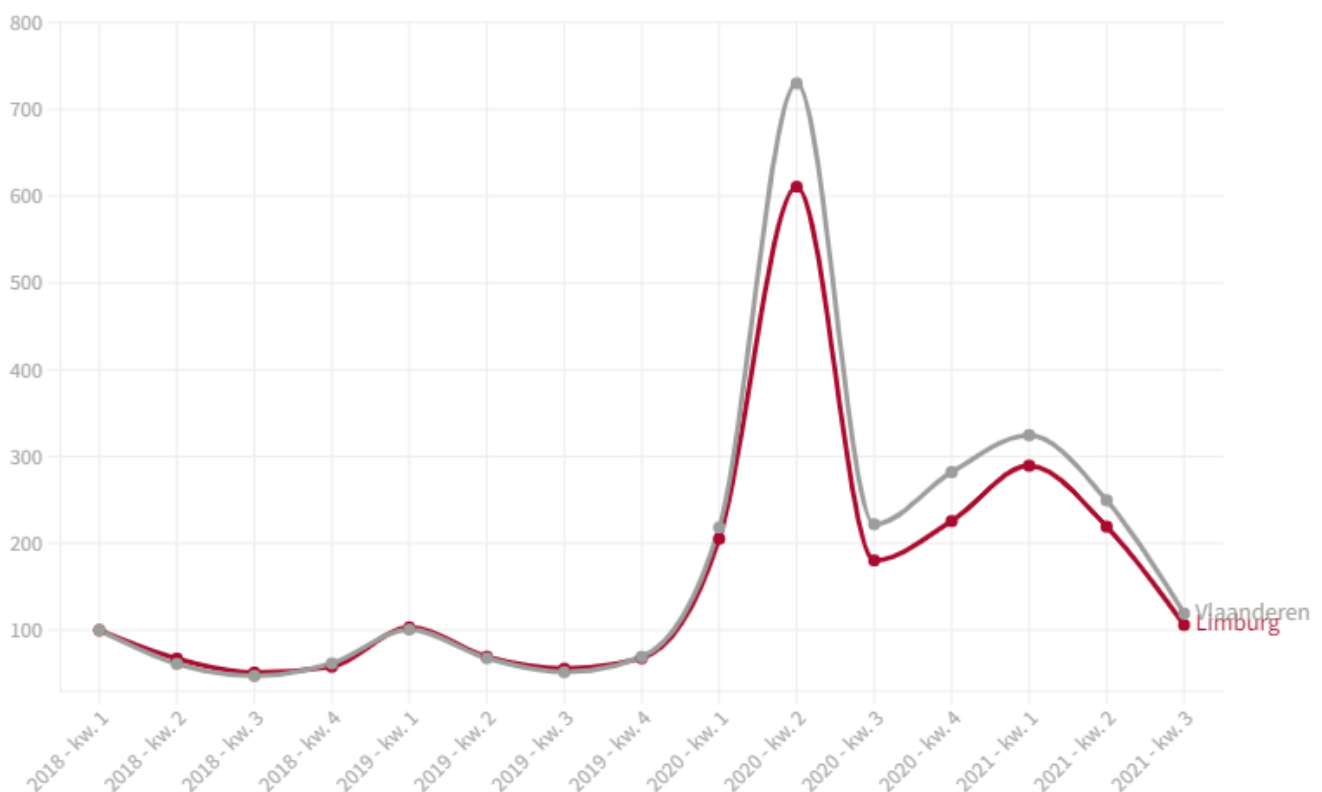
Tijdelijke werkloosheid

Tijdelijke werkloosheid op laagste niveau sinds begin coronacrisis

De sterke daling van de tijdelijke werkloosheid sinds mei 2021 zet zich ook door in de zomer van afgelopen jaar. Gemiddeld telde Limburg net geen 15.000 tijdelijk werklozen in het 3e kwartaal van 2021, een daling met 41,3% t.o.v. het 3e kwartaal van 2020. In Vlaanderen was de daling nog iets sterker (-46,3%). Zowel voor Limburg als voor Vlaanderen betekent dit op kwartaalbasis het laagste niveau van de tijdelijke werkloosheid sinds eind 2019. In vergelijking met het 3e kwartaal van 2019, toen er van corona nog geen sprake was, gaapt er echter nog steeds een vrij grote kloof. In Limburg zijn er in de zomer van 2021 gemiddeld 90% meer tijdelijk werklozen dan in de zomer van 2019 en in Vlaanderen loopt dat verschil zelfs op tot 131%. Er is dus nog een hele weg af te leggen en die tocht wordt ernstig verstoord door de recente nieuwe golven van verspreiding van het virus.

De meest recente cijfers van de tijdelijke werkloosheid op maandbasis kan u raadplegen in de *Coronamonitor* van POM Limburg

Evolutie tijdelijk werklozen (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: RVA. Verwerking: POM Limburg

Vacatures

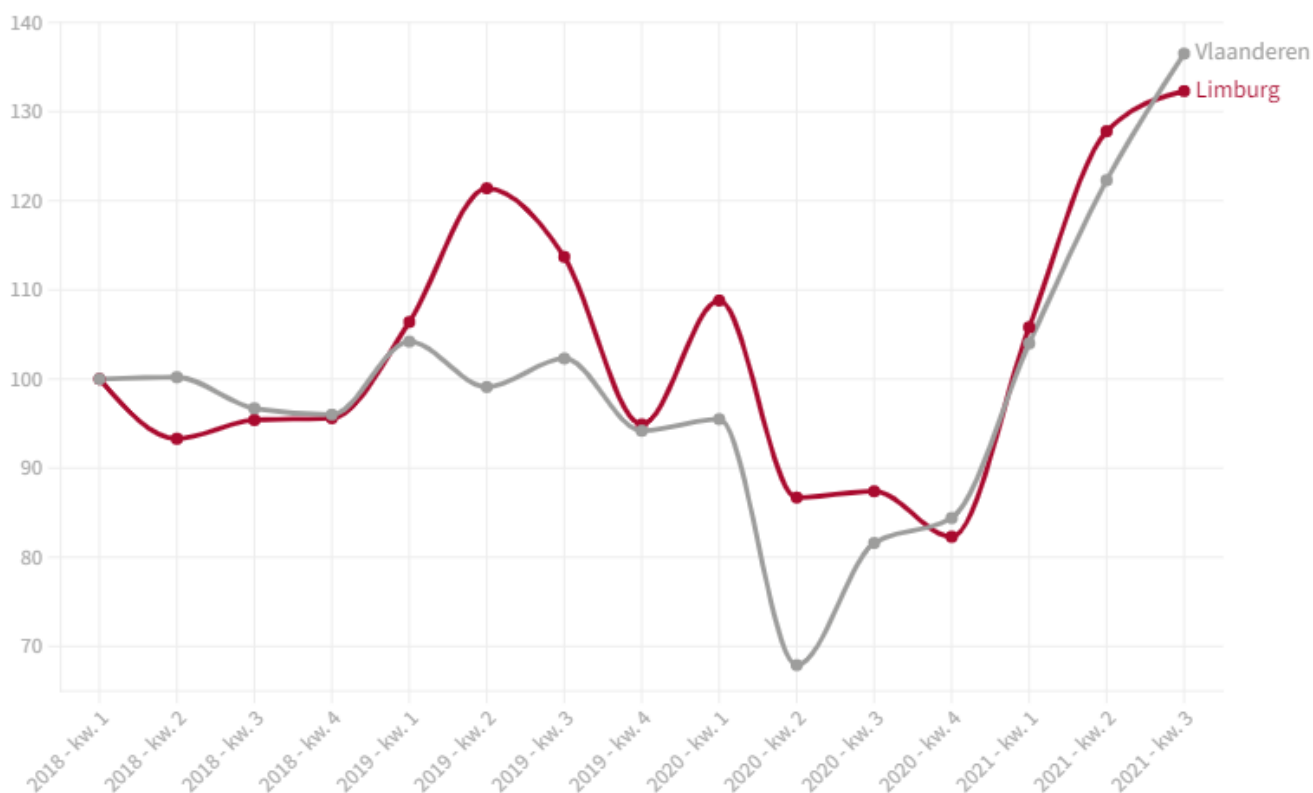
Ontvangen vacatures

Meer dan 10.000 nieuwe vacatures in Limburg op 3 maanden tijd

Voor het eerst ontving de VDAB in Limburg op kwartaalbasis meer dan 10.000 vacatures (10.156 om precies te zijn). Een toename met 51,4% t.o.v. het 3e kwartaal van 2020. Ook in Vlaanderen, met nagenoeg 100.000 ontvangen vacatures, werd in het 3e kwartaal van 2021 een nieuw record neergezet. Bovendien was de stijging op jaarbasis significant sterker in Vlaanderen (+67,2%) dan in Limburg. De betere Vlaamse score versterkt de trend die zich sinds begin 2021 aftekent. In de periode van januari t.e.m. september 2021 steeg het aantal ontvangen vacatures in Limburg met 29,3% en in Vlaanderen met 48,1% t.o.v. dezelfde periode een jaar eerder.

De meest recente vacaturecijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Evolutie ontvangen vacatures (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: VDAB. Verwerking: POM Limburg

Openstaande vacatures

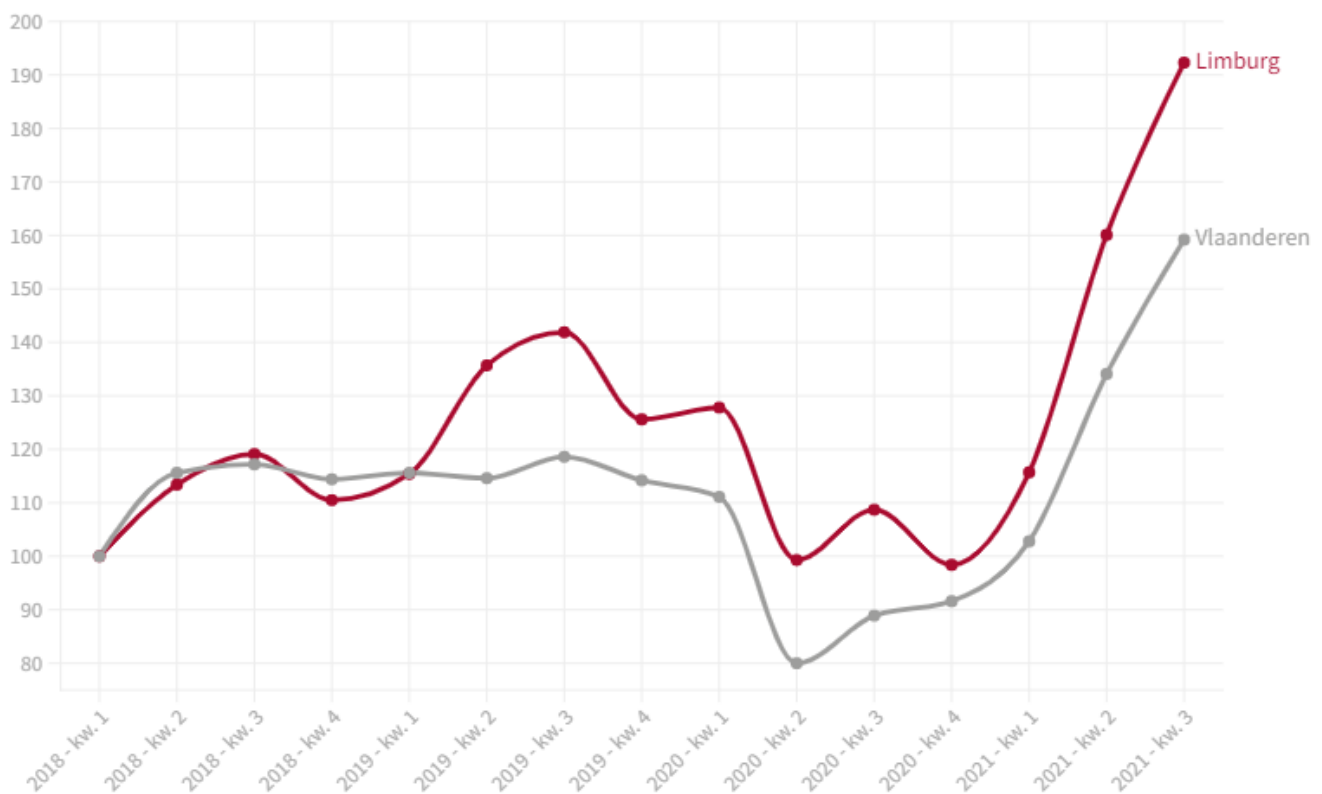
Recordaantal vacatures kunnen niet ingevuld worden

Parallel aan de grafiek van de ontvangen vacatures gaat ook de grafiek van de openstaande vacatures steil de hoogte in sinds begin 2021. In het 3e kwartaal van 2021 werd in Limburg een voorlopig recordaantal van 8.167 openstaande vacatures genoteerd, liefst 77% meer dan in het 3e kwartaal van 2020. Ook in Vlaanderen werd een spectaculaire stijging opgetekend (+79,1%). Uiteraard beknodt de niet-invulling van vacatures de groei van de bedrijvigheid en zet het een rem op de verdere economische groei van een regio, maar vanuit conjunctureel standpunt wijst een toename van het aantal openstaande vacatures op een gunstige economische ontwikkeling. Bedrijven willen hun activiteiten uitbreiden en zoeken daarvoor nieuwe arbeidskrachten, maar het potentieel daaraan is beperkt omdat een groot aantal mensen reeds aan de slag is. Voor de verdere economische groei is het dan ook noodzakelijk om het beschikbare arbeidspotentieel, ook bij niet-beroepsactieven, optimaal te benutten.

De meest recente vacaturecijfers op maandbasis (ontvangen vacatures) kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Evolutie openstaande vacatures

(indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: VDAB. Verwerking: POM Limburg

Werkzoekenden

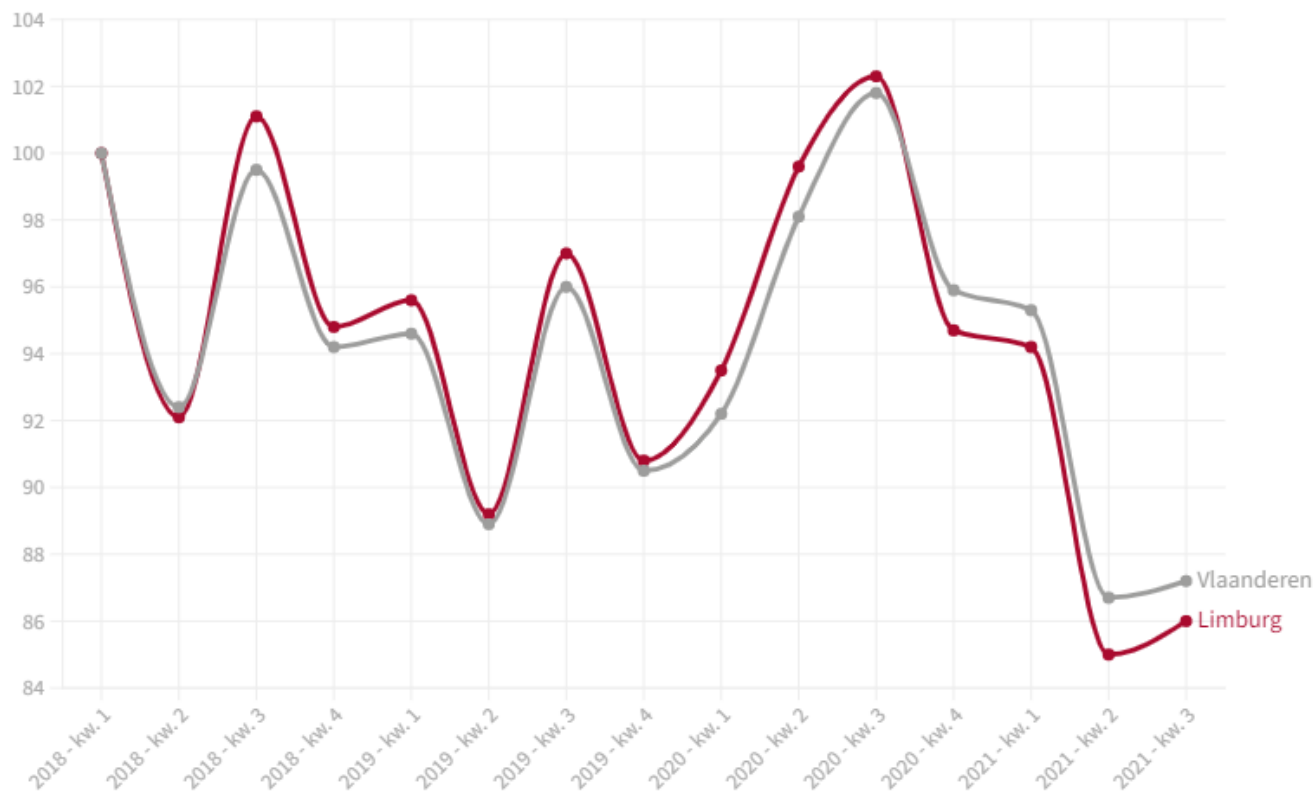
Werkzoekenden zonder werk

Traditionele zomerpiek nauwelijks zichtbaar in werkloosheidscijfers 2021

Omwille van de uitstroom uit het onderwijs eind juni en de daarop volgende verlofperiode, zorgen de zomermaanden traditioneel voor een piek in de werkloosheidscijfers. Het afgelopen jaar was daar nauwelijks iets van te merken. De werkloosheidscijfers van het 3e kwartaal van 2021 liggen slechts een kleine fractie hoger dan in het 2e kwartaal. Niet omdat er zoveel minder studenten uitstroomden dan in een ander jaar, wel omdat meer werkzoekenden sneller een job vonden in het grote aanbod aan vacatures. In vergelijking met de zomerperiode van 2020 (juli-augustus-september) daalde het aantal werkzoekenden zonder werk in dezelfde maanden in 2021 in Limburg met 15,9% en in Vlaanderen met 14,3%. Limburg telde in het 3e kwartaal van 2021 gemiddeld 25.502 werkzoekenden zonder werk en bereikte daarmee een aandeel van 13,3% in de Vlaamse werkloosheid. Dat komt overeen met het aandeel van Limburg in de Vlaamse bevolking tussen 18 en 65 jaar.

De meest recente werkloosheidscijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Evolutie werkzoekenden zonder werk (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

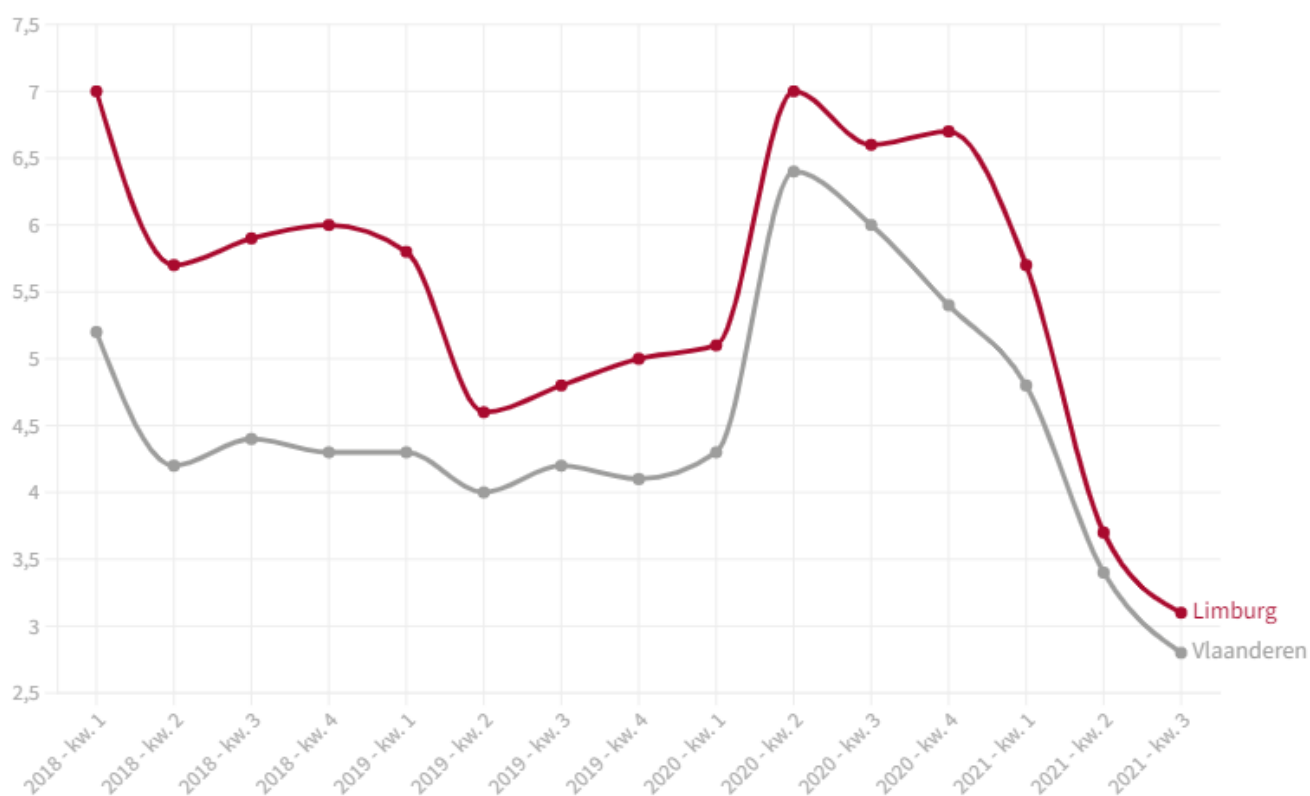
Bron: VDAB. Verwerking: POM Limburg

Spanningsgraad

Acuut tekort aan arbeidskrachten

Dat de krapte op de arbeidsmarkt erg nijpend is, wist u al. Maar dat het wel heel erg snel gaat, bewijzen ook de cijfers van het 3e kwartaal van 2021. Gemiddeld waren er toen in Limburg 3,1 werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature. Deze zogenaamde spanningsgraad is op een jaar tijd meer dan gehalveerd want in het 3e kwartaal van 2020 bedroeg het aantal nog 6,6. Ook voor corona, in de zomer van 2019, lag de spanningsgraad (4,8) beduidend hoger dan afgelopen zomer. Bijstaande grafiek toont duidelijk de vrije val van de spanningsgraad sinds begin 2021, vooral in Limburg. Toch is de arbeidsmarktcrapte in Vlaanderen nog steeds iets groter, met slechts 2,8 werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature in het 3e kwartaal van 2021.

Evolutie spanningsgraad (werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature)

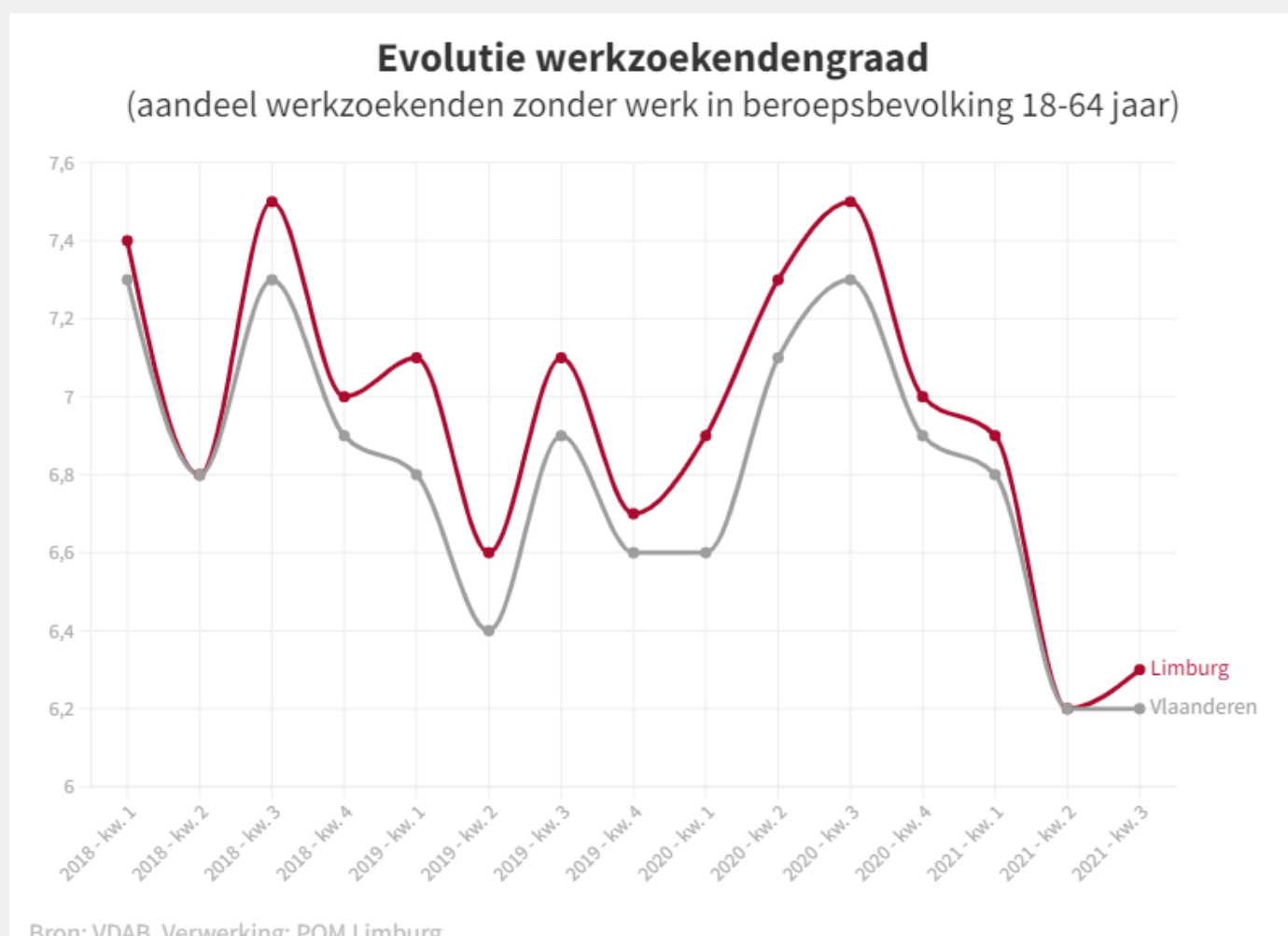
Bron: VDAB. Verwerking: POM Limburg

Werkzoekendengraad

Werkzoekendengraad blijft op hetzelfde lage niveau

In vergelijking met het 2e kwartaal van 2021 blijft de werkzoekendengraad in het 3e kwartaal op nagenoeg hetzelfde niveau. In Limburg is er sprake van een heel lichte stijging (van 6,2% naar 6,3%), terwijl Vlaanderen blijft hangen op 6,2%. De uitstroom van studenten leidde niet tot een toename van het aantal werkzoekenden, en dus ook niet tot een verhoging van de werkzoekendengraad, wat in de voorgaande jaren wel steeds het geval was. Het niveau van de werkzoekendengraad van medio 2021 lag bovendien ver onder de gemiddelde werkzoekendengraad van de afgelopen jaren. Zo bedroeg de gemiddelde Limburgse werkzoekendengraad in 2018 7,2%, in 2019 6,9% en in 2020 7,2%.

De meest recente werkloosheidscijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

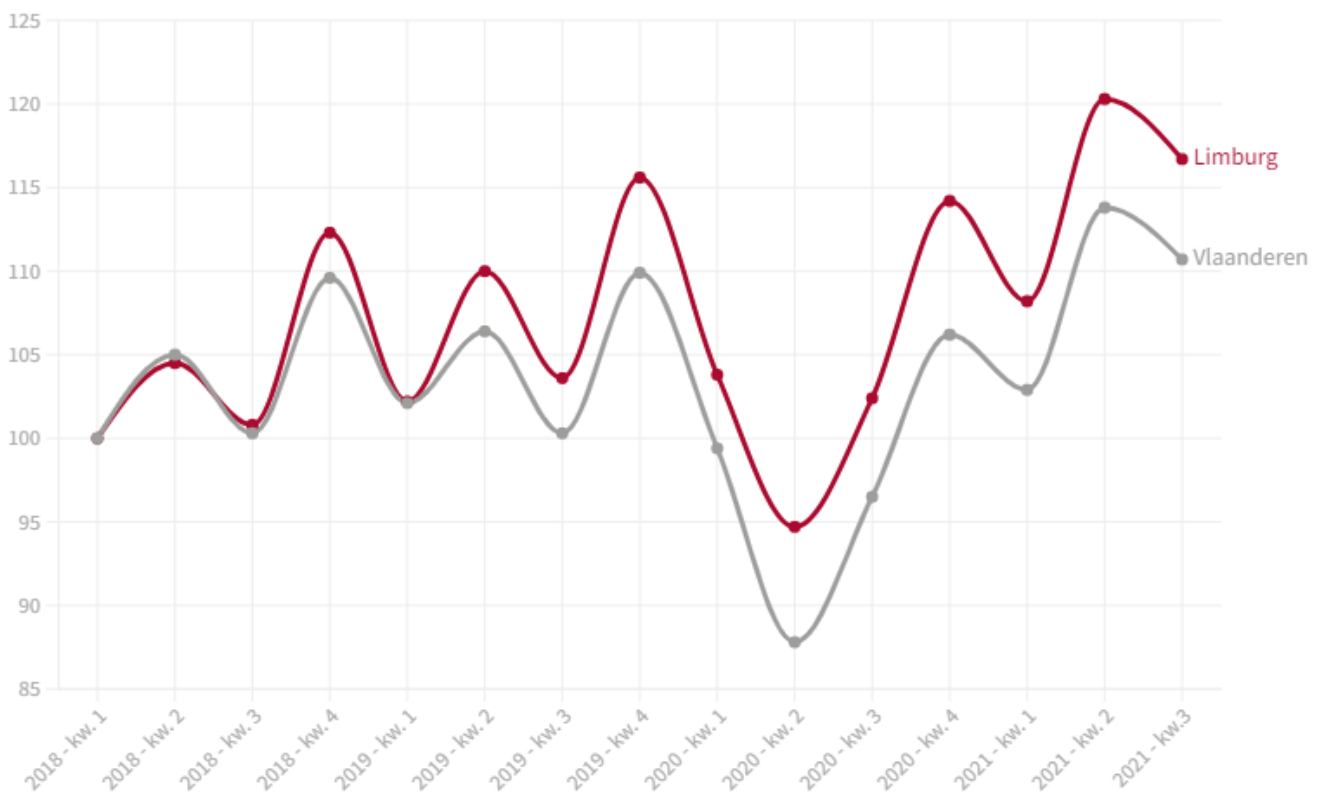
Omzet, uitvoer en investeringen

Omzet

14% meer omzet dan in zomer 2020

Door de verlofperiode is er in het 3e kwartaal van het jaar traditioneel een kleine dip in de omzetcijfers van de bedrijven. Ook in 2021 lagen de omzetcijfers van het 3e kwartaal iets lager dan die van het 2e kwartaal, toen de Limburgse bedrijven een recordomzet neerzetten. Opvallend is echter dat de terugval beperkt is. Sterker zelfs, de Limburgse bedrijven realiseerden in het 3e kwartaal van 2021 de op één na hoogste omzet ooit ($\pm 14,6$ miljard euro). Daarmee doen ze 13,9% beter dan in het 3e kwartaal van 2020. In Vlaanderen steeg de omzet aan eenzelfde tempo. In vergelijking met de periode voor corona (3e kwartaal 2019) doet Limburg (+12,6%) het dan weer iets beter dan Vlaanderen (+10,4%).

Evolutie van de omzet
(indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

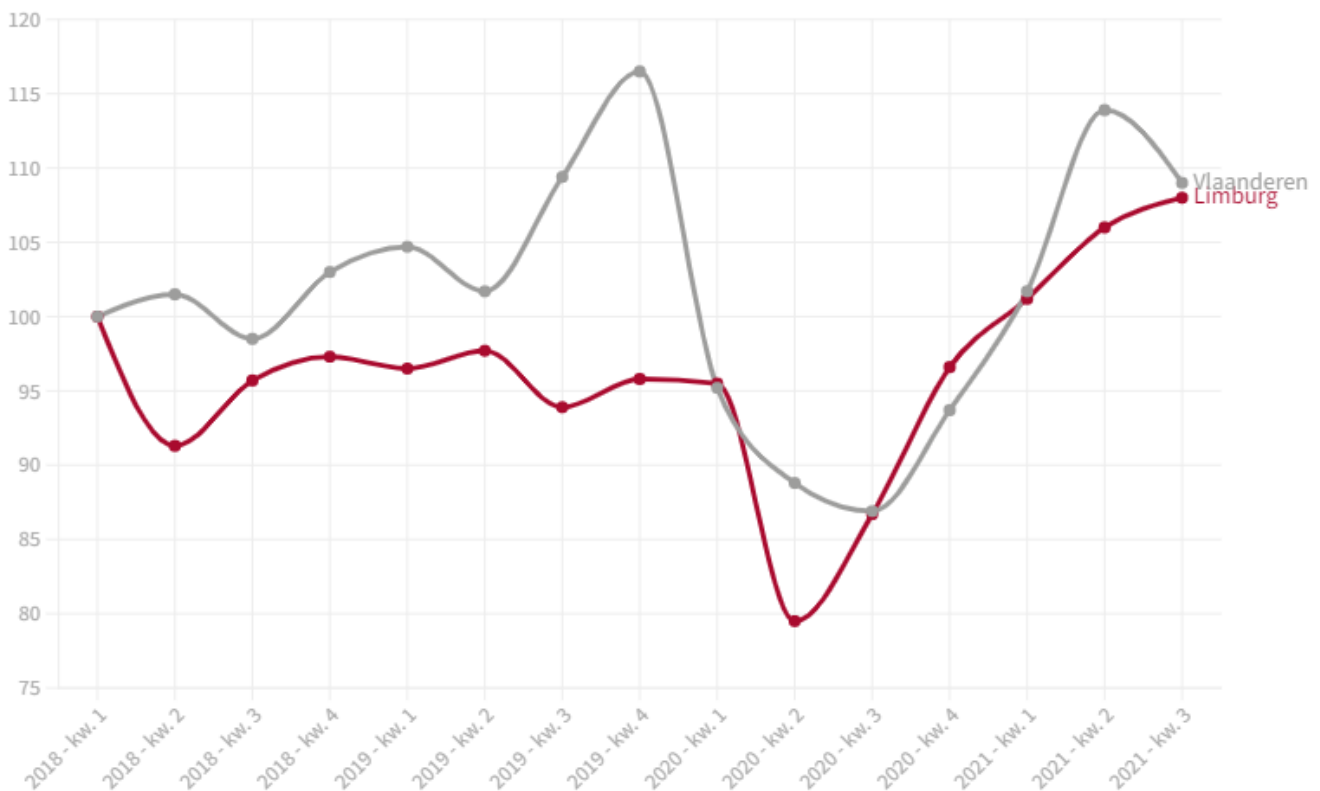
Bron: Statbel. Verwerking: POM Limburg

Uitvoer

Steile opmars van de Limburgse export

Na de sterke terugval in het 2e kwartaal van 2020, kent de Limburgse export een steile opmars. Die vooruitgang wordt ook in het 3e kwartaal van 2021 aangehouden. Opnieuw werd het Limburgse exportrecord gebroken. De stijging in vergelijking met het 3e kwartaal van 2020 liep op tot 24,6%. Daarmee houdt Limburg gelijke tred met Vlaanderen (+25,4%). Ook wanneer de periode januari-september 2021 vergeleken wordt met dezelfde periode in 2020 is de groei in Limburg en Vlaanderen nagenoeg gelijk (+20%). Opvallend is dat de export in Limburg in het 3e kwartaal van afgelopen jaar ook sterk is toegenomen t.o.v. hetzelfde kwartaal in 2019, voor corona dus (+15%). Vlaanderen behaalde in de zomer van 2021 hetzelfde exportniveau als in de zomer van 2019.

Evolutie van de uitvoer (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

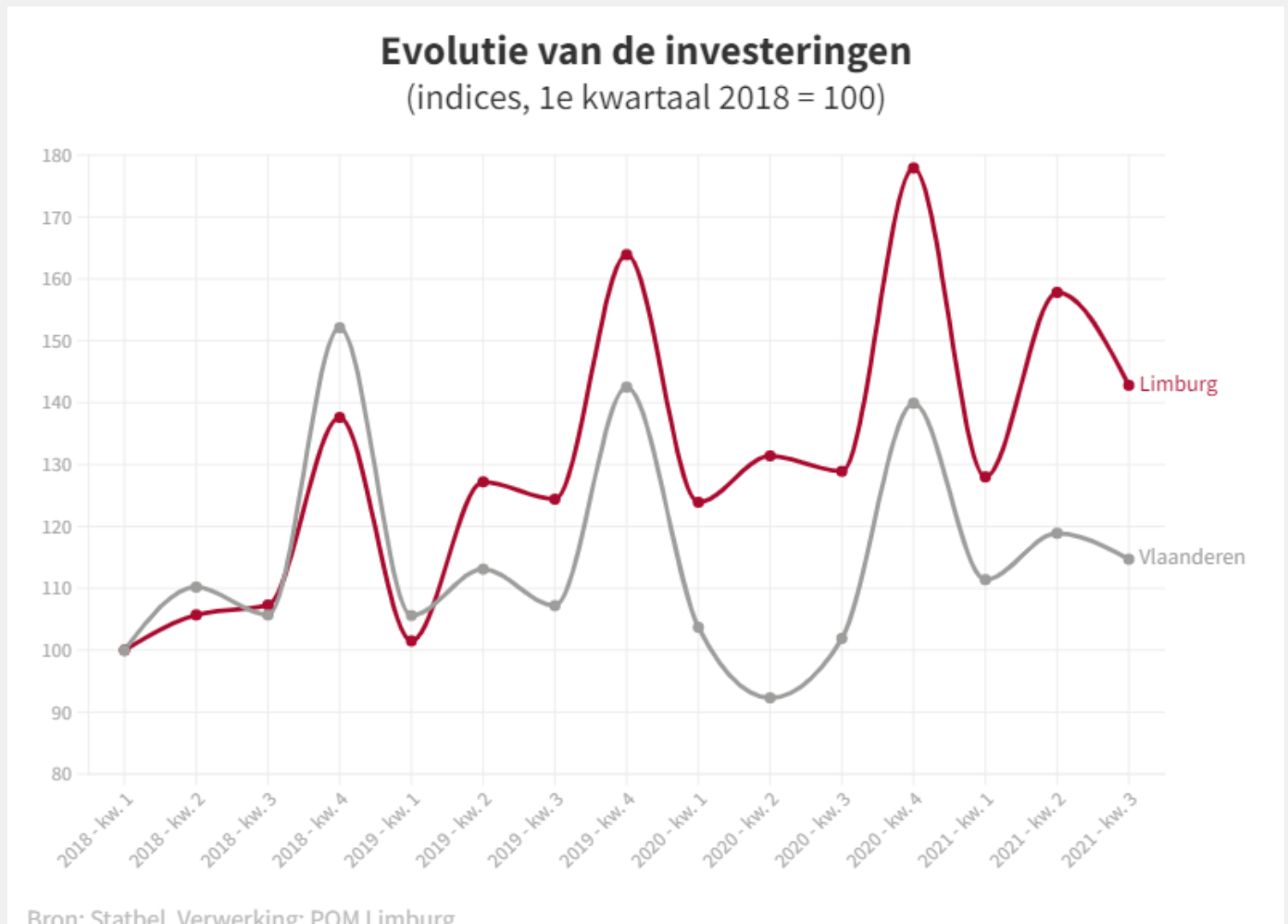

Bron: Statbel. Verwerking: POM Limburg

Investerings

Na 2 jaar opnieuw sterkere stijging investeringen in Vlaanderen dan in Limburg

Sinds begin 2019 lag het groeipercentage van de bedrijfsinvesteringen steevast hoger in Limburg dan in Vlaanderen. De Limburgse bedrijven verbaasden zelfs door ook in het coronajaar 2020 ieder kwartaal opnieuw positieve groeicijfers van de investeringen voor te leggen, volledig in tegenstelling tot het Vlaamse gemiddelde. In 2021 lijkt er een einde te komen aan de sterkere investeringsgroei in Limburg. In navolging van de eerste 2 kwartalen groeit het aantal investeringen ook in het 3e kwartaal van 2021 sterker in Vlaanderen (+12,5%) dan in Limburg (+10,7%) in vergelijking met hetzelfde kwartaal in 2020. Niet geheel verbazend gezien de (veel) betere prestaties van Limburg op dit vlak in 2020. In vergelijking met de periode voor corona, het 3e kwartaal van 2019, wordt een totaal ander beeld zichtbaar met in Limburg een stijging van de bedrijfsinvesteringen met 14,8% en in Vlaanderen met 6,9%.

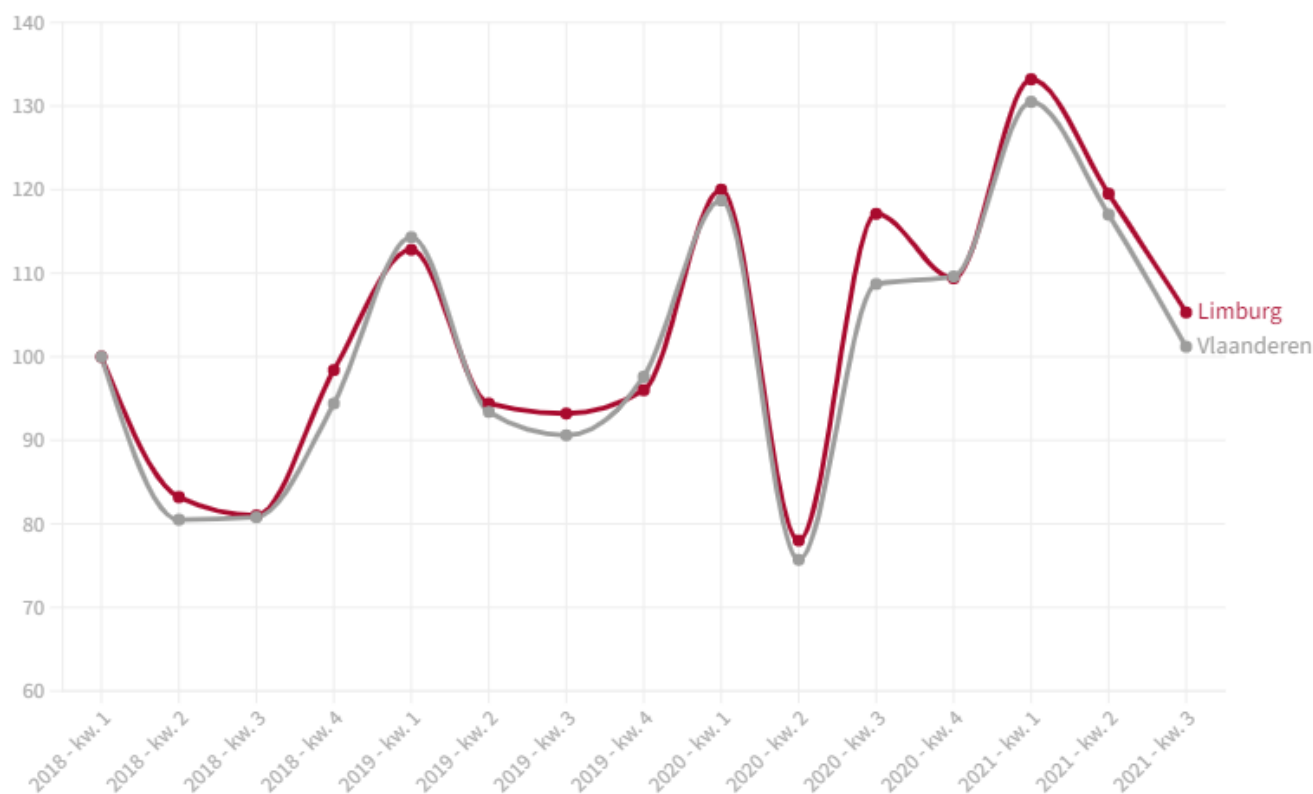
Starters

Daling op kwartaalbasis, nog steeds (forse) stijging op jaarbasis

Door de uitbraak van het coronavirus in het 2e kwartaal van 2020, stelden heel wat kandidaat-ondernemers de start van hun eigen onderneming uit naar het 3e kwartaal van 2020. Dat leidde, zeker voor een zomerperiode, tot een ongezien hoog aantal starters in het 3e kwartaal van 2020. Het zou moeilijk worden om in het 3e kwartaal van 2021 beter te doen, en dat blijkt ook. Hoewel in Limburg in de maanden juli, augustus en september 2021 nog steeds 2.239 ondernemingen werden opgericht, gaat het toch om een daling met 10% t.o.v. dezelfde maanden in 2020. In Vlaanderen daalde het aantal starters met 7%. Toch blijft de ondernemingsgezindheid ook in de zomer van 2021 groot, want in vergelijking met de zomer van 2019 telde Limburg 13% meer starters en Vlaanderen 11,7% meer. Ook op voorlopige jaarbasis heeft de procentuele daling in het 3e kwartaal van 2021 slechts een beperkte invloed, want tussen januari en september 2021 werden in Limburg 13,6% en in Vlaanderen 15,0% meer ondernemingen opgericht dan in dezelfde periode in 2020.

De meest recente maandelijkse cijfers over starters kan u raadplegen in de *Coronamonitor* van POM Limburg

Evolutie aantal starters (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: Statbel. Verwerking: POM Limburg

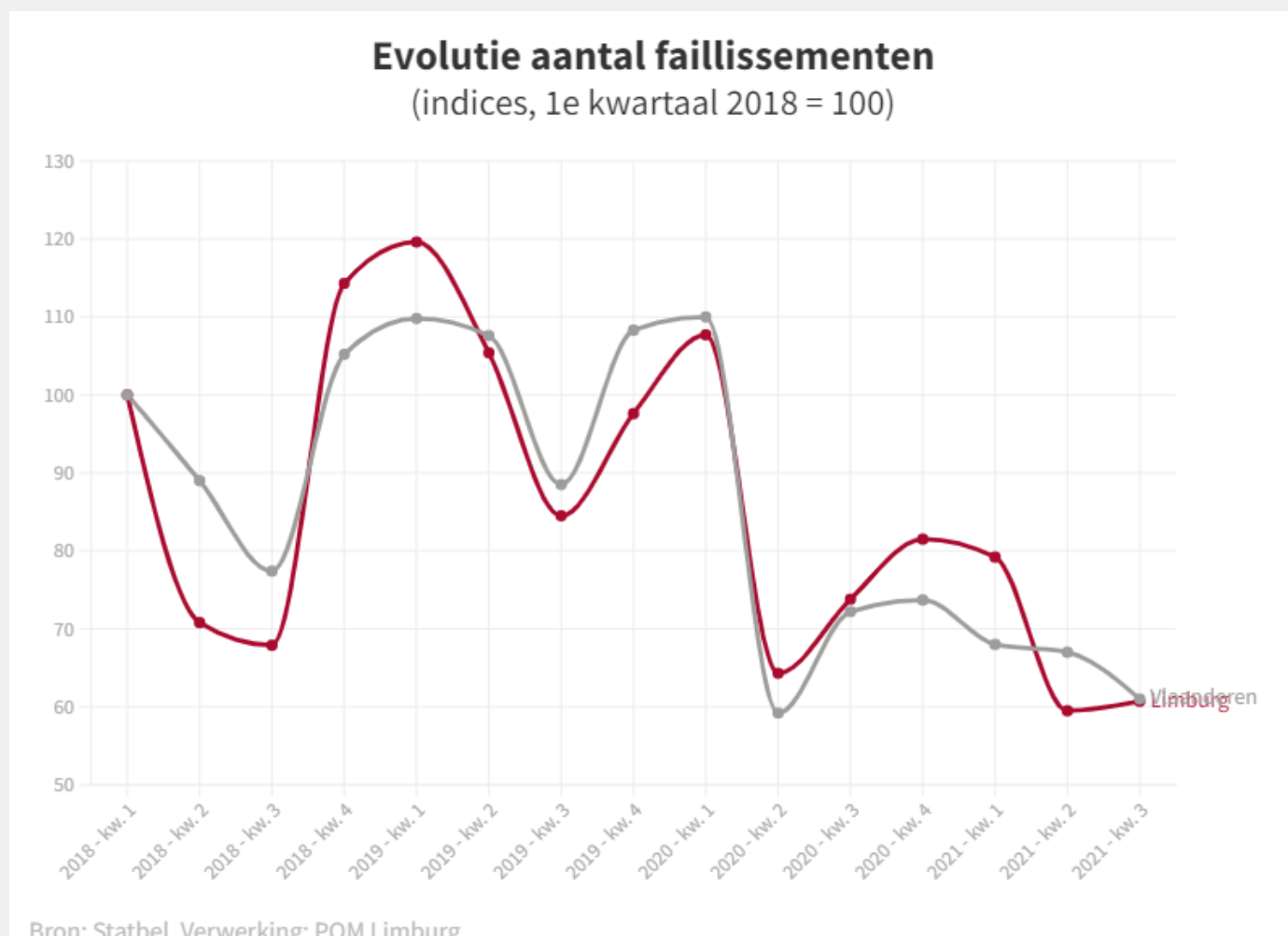

Faillissementen

Aangepaste overheidsmaatregelen voorkomen nog steeds golf aan faillissementen

Sinds 1 februari 2021 geldt er niet langer een moratorium op de faillissementen. In de plaats daarvan heeft de federale regering wel de procedure van gerechtelijke reorganisatie versoepeld. Deze procedure tracht de continuïteit van de onderneming te waarborgen door te voorzien in bescherming tegen schuldeisers vanaf de aanvraag van de procedure tot de afsluiting ervan. Tijdens de opschortingsperiode kan de onderneming niet failliet worden verklaard en kan ze een oplossing zoeken voor haar financiële moeilijkheden. Mede door deze versoepeling blijft een sterke toename van het aantal faillissementen vooralsnog uit. Sterker zelfs, ook in het 3e kwartaal van 2021 werden opnieuw minder faillissementen uitgesproken dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder (Limburg: -17,7% en Vlaanderen: -15,5%). Dat is in Limburg nu reeds voor het 8e kwartaal op rij het geval. De overheidsmaatregelen lijken hun effect dus niet te missen.

De meest recente faillissementencijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Bouwvergunningen

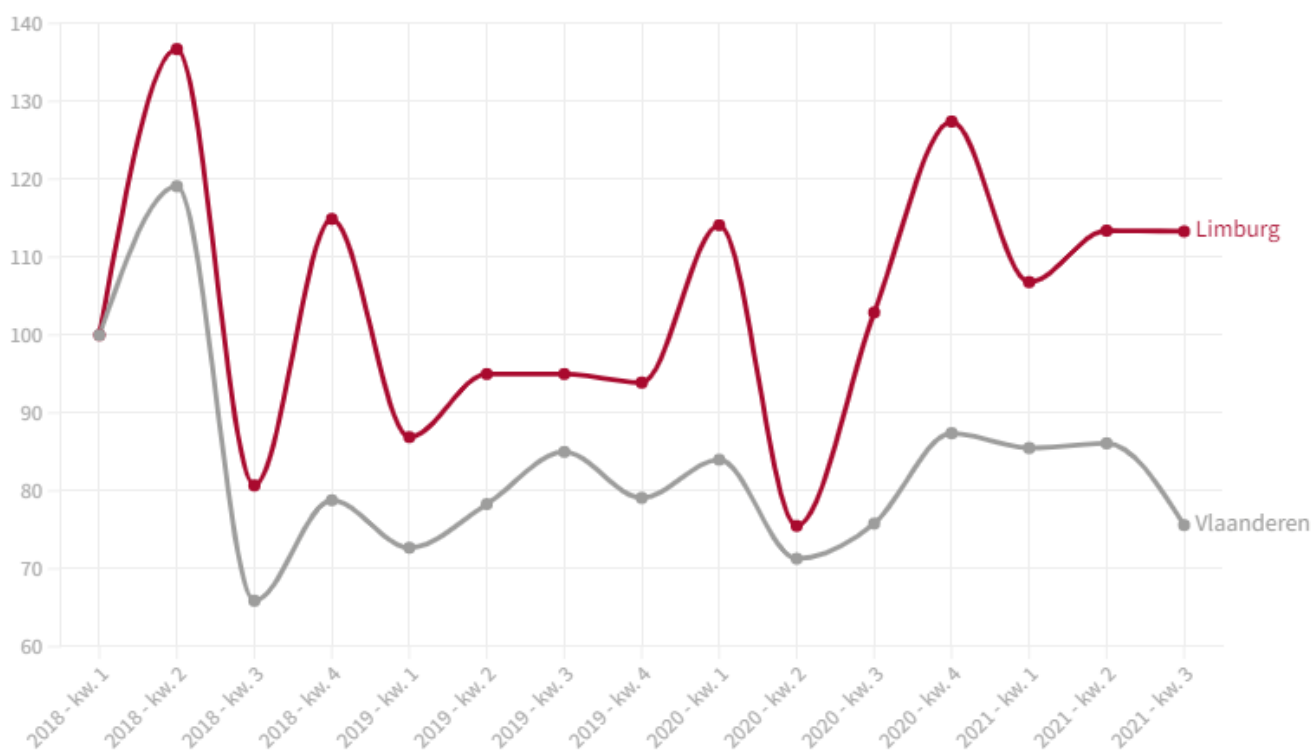
Nieuwbouwwoningen

Limburg goed voor bijna 1 op 6 Vlaamse bouwvergunningen voor nieuwbouw

Al voor het derde kwartaal op rij blijft het aantal bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen in Limburg vrij constant schommelen rond de 1.700. Voor het 3e kwartaal betekent dit dat er in 2021 10,1% meer nieuwbouwvergunningen werden afgeleverd dan in 2020. In Vlaanderen bleef het aantal vergunningen in het 3e kwartaal van 2021 min of meer op gelijke hoogte als in het 3e kwartaal van 2020 (-0,2%). Hierdoor steeg het aandeel van Limburg in het aantal bouwvergunningen voor nieuwbouw in Vlaanderen tot 17,3%. Dat wil zeggen dat bijna 1 op 6 Vlaamse vergunningen werd afgeleverd in Limburg, het hoogste aantal sinds 2013.

Evolutie aantal woningen in de goedgekeurde bouwvergunningen voor nieuwbouw

(indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: Stathel. Verwerking: DOM Limburg

Renovatie woongebouwen

2021 is het jaar van de wederopbouw

Met wederopbouw bedoelen we hier de renovatie van woningen. Die blijft erg populair in 2021. Met 601 bouwvergunningen voor de renovatie van een woning in Limburg wordt al voor het derde kwartaal op rij de kaap van 600 vergunningen gerond, iets wat voor 2021 slechts uitzonderlijk gebeurde. De groeipercentages zijn dan ook navenant en Limburg en Vlaanderen houden elkaar in evenwicht. In het 3e kwartaal 2021 t.o.v. 3 kwartaal 2020 laten Limburg en Vlaanderen ruim 15% meer renovatievergunningen optekenen. Het voorlopige jaarresultaat voor 2021 (periode januari – september) ligt nog wat hoger, met in Limburg een groei van 25,1% en in Vlaanderen van 20,3%.

Evolutie aantal goedgekeurde bouwvergunningen voor renovatie van woongebouwen (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: Stathel. Verwerking: DOM Limburg

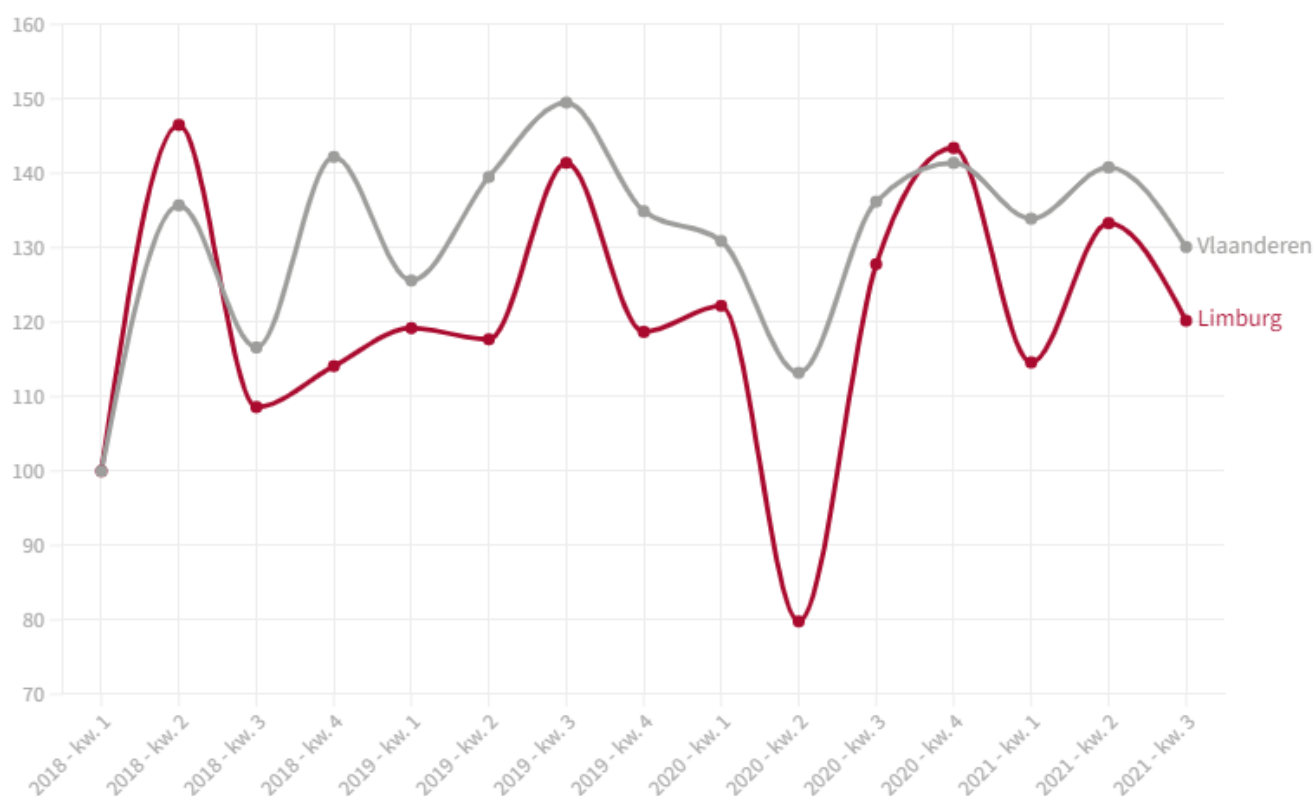
Niet-woongebouwen

Minder vergunningen voor bouw en renovatie van niet-woongebouwen

In het 3e kwartaal van 2021 werden in Limburg 238 vergunningen afgeleverd voor de bouw en renovatie van niet-residentiële gebouwen (bv. bedrijfsgebouwen). Dat zijn er 5,9% minder dan in het 3e kwartaal van 2020. Ook in Vlaanderen was er een daling bij deze indicator (-4,5%). T.o.v. de periode voor corona (3e kwartaal 2019) is het verschil nog groter, met in Limburg een afname van 15% en in Vlaanderen van 13%. Indien de eerste drie kwartalen van ieder jaar worden gecumuleerd, is de evolutie in 2021 positief t.o.v. 2020 (Limburg: +11,6%; Vlaanderen: +6,4%) en negatief t.o.v. 2019 (Limburg: -2,7%; Vlaanderen: -2,4%).

Evolutie aantal goedgekeurde bouwvergunningen voor niet-woongebouwen

(indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

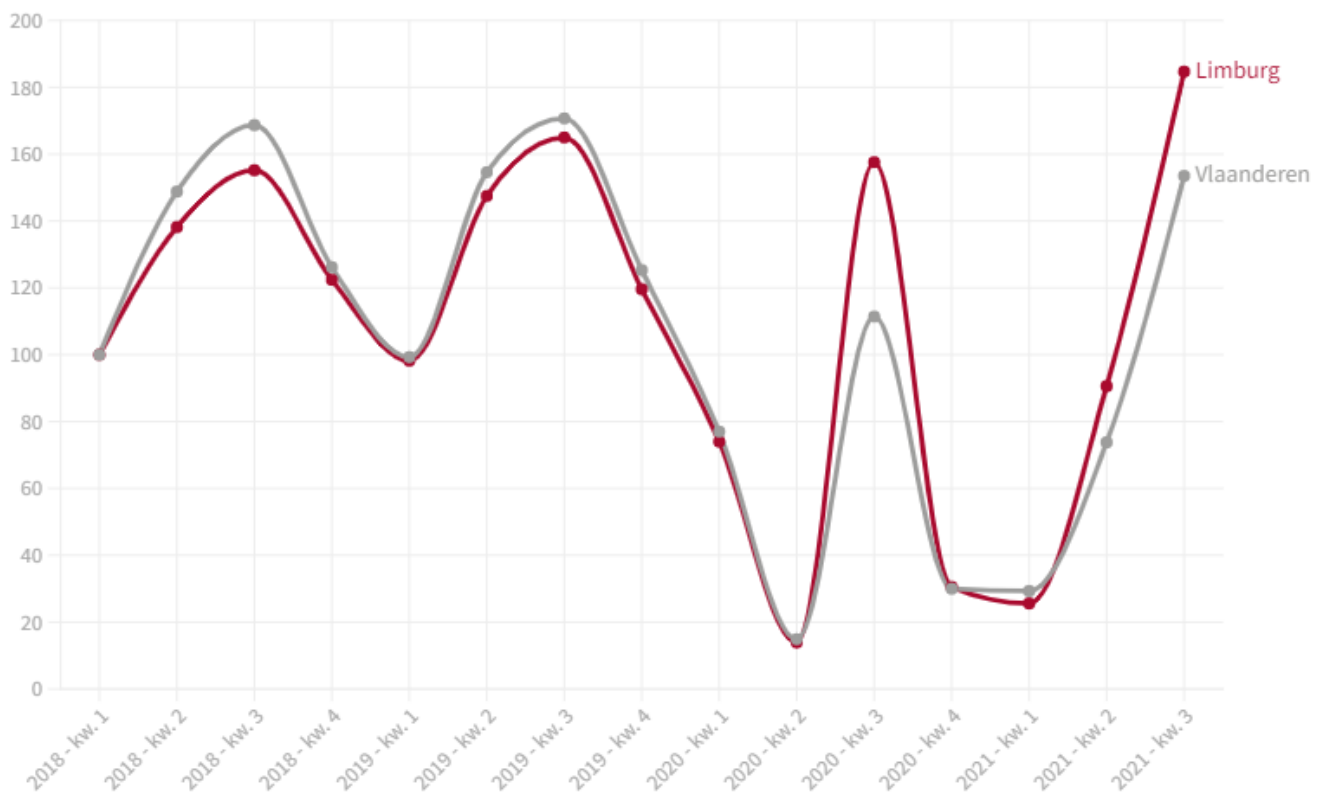
Toeristische aankomsten en overnachtingen

Toeristische aankomsten

Zomer 2021 goed voor hoogste aantal toeristische aankomsten in Limburg ooit

Met bijna 500.000 toeristische aankomsten zette Limburg afgelopen zomer een nieuw record neer. Nooit eerder vonden zoveel toeristen de weg naar Limburg. In vergelijking met de zomer van 2020 gaat het om een stijging met 17,2%. Het vorige record, dat dateert van de zomer van 2019, werd overschreden met liefst 12%. Ook in Vlaanderen trok het toerisme terug aan, al bleef het daar nog wel 10% onder het niveau van de zomer van 2019. In vergelijking met de zomer van 2020 ging het aantal toeristische aankomsten in Vlaanderen er wel fors op vooruit (+37,8%). Limburg behield afgelopen zomer een vrij hoog aandeel van 17% in alle toeristische aankomsten in Vlaanderen, wat beduidend hoger is dan voor corona, toen dit aandeel rond 13% schommelde.

Evolutie aantal toeristische aankomsten (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

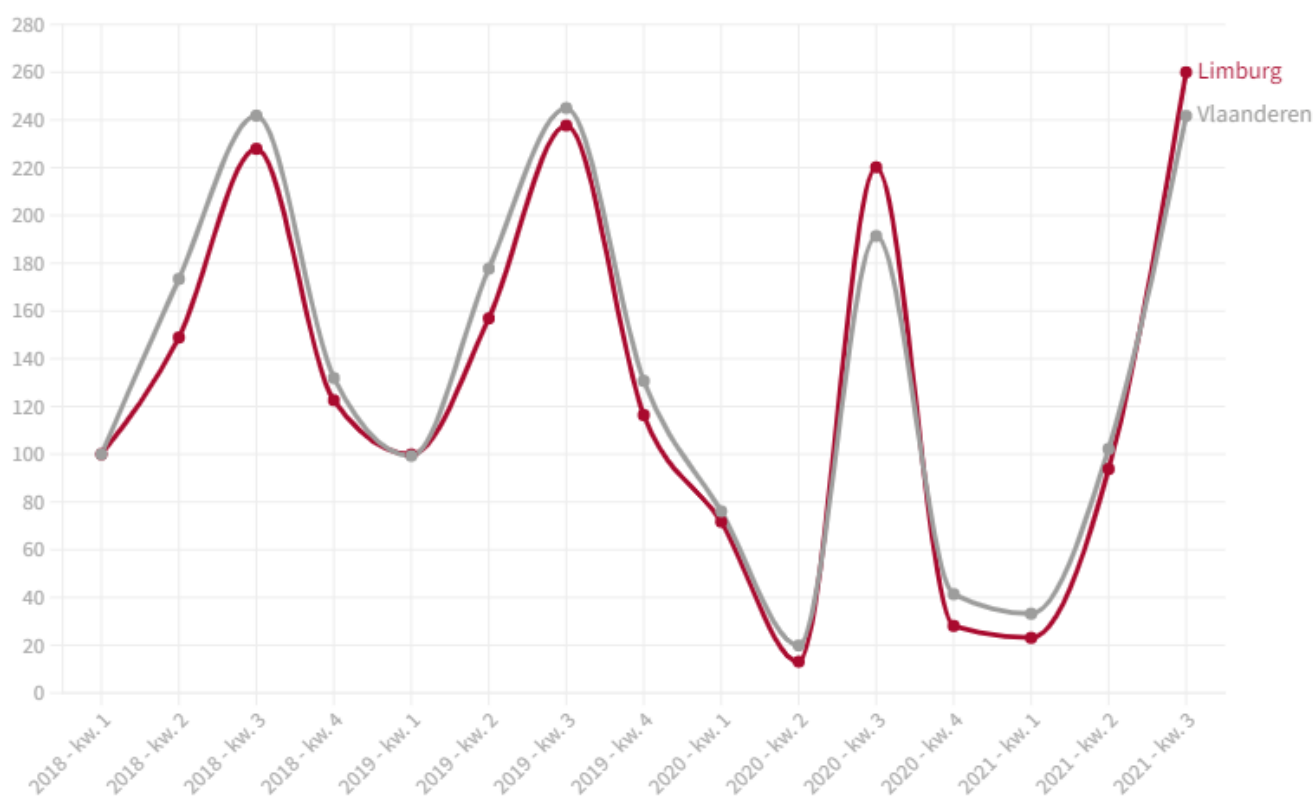
Bron: Statbel. Verwerking: POM Limburg

Toeristische overnachtingen

Recordaantal toeristische overnachtingen in Limburg

Niet alleen het aantal toeristische aankomsten brak vorige zomer alle records in Limburg, hetzelfde geldt voor het aantal toeristische overnachtingen. In totaal werden bijna 1,9 miljoen overnachtingen geregistreerd bij de Limburgse logiesverstrekkers, een stijging met 18,1% t.o.v. de zomer van 2020 en met 9,4% t.o.v. het vorige record in de zomer van 2019. Bijna 1 op 5 toeristische overnachtingen in Vlaanderen situeerde zich in Limburg. Naast de kust en steden als Brugge, Antwerpen en Gent heeft Limburg zich sterker dan ooit op de Vlaamse kaart van het verblijfstoerisme gezet. De toeristische overnachtingen in Vlaanderen kenden in de zomer van 2021 een stijging met 26,3% t.o.v. de zomer van 2020, maar bleven nog wel 1,4% onder het niveau van de zomer van 2019.

Evolutie aantal toeristische overnachtingen (indices, 1e kwartaal 2018 = 100)

Bron: Statbel. Verwerking: POM Limburg

Conjunctuurcurven Nationale Bank

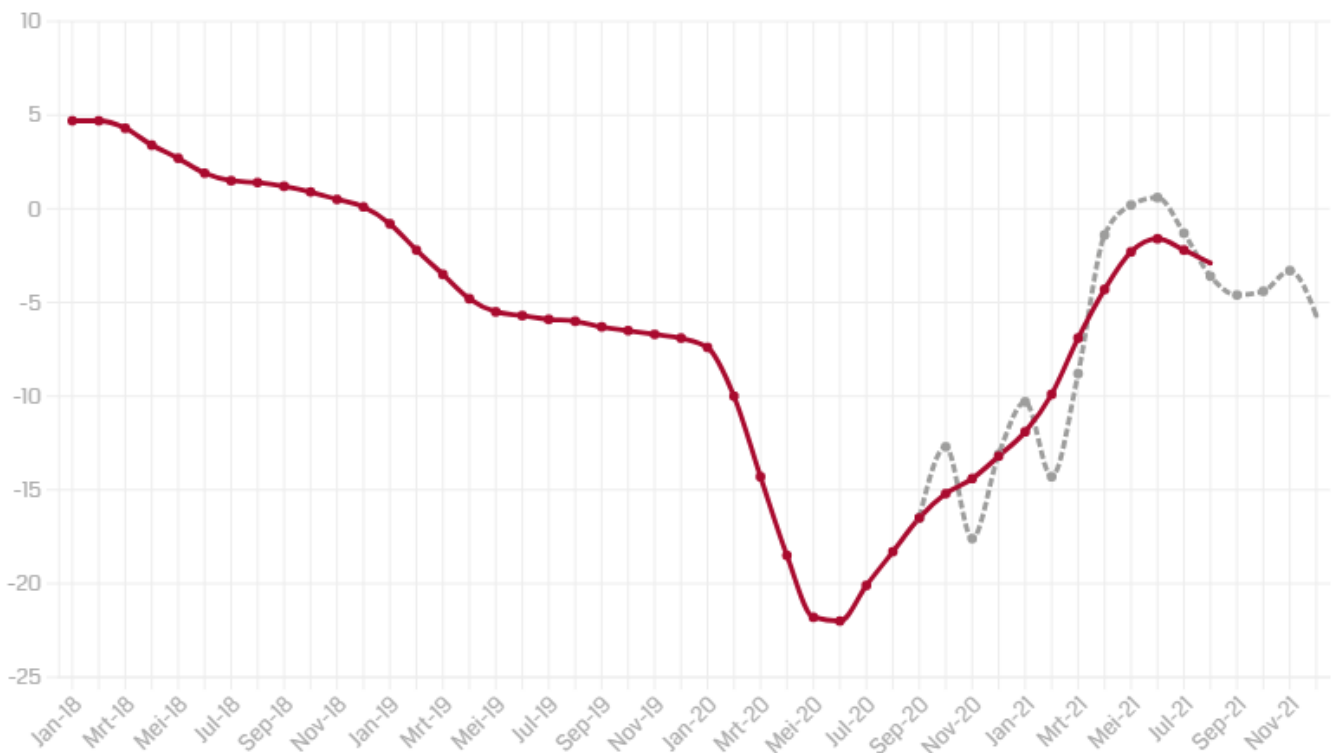
Ondernemersvertrouwen zwakt af

Nadat de Limburgse conjunctuurcurve, een weerspiegeling van het ondernemersvertrouwen in de provincie, in juni 2021 het hoogste niveau bereikte sinds begin 2019, buigt de curve in het 3e kwartaal van 2021 terug naar beneden. Aanhoudende toeleveringsproblemen, de krapte op de arbeidsmarkt, de hoge energieprijzen en de verwachte nieuwe coronagolf in het najaar lagen waarschijnlijk aan de basis van het tanende ondernemersvertrouwen. In België en Vlaanderen tekent zich hetzelfde patroon af, al zat het ondernemersvertrouwen daar nog wel boven nul, wat in Limburg niet het geval was.

Op sectoraal niveau binnen Limburg lijkt enkel de handel tegen de algemene tendens in te gaan. Het vertrouwen van de Limburgse handelaars bleef omhoog gaan, maar zat tegelijkertijd nog vrij ver onder nul. Ook de bouw zat daar vrij ver onder maar kent, in tegenstelling tot begin 2021, opnieuw een neerwaartse trend. In de industrie en dienstverlening aan bedrijven was er in het 3e kwartaal ook een duidelijke achteruitgang van het ondernemersvertrouwen, al was dat in deze sectoren wel nog boven nul.

Globale conjunctuurcurve Limburg

bruto afgevlakt

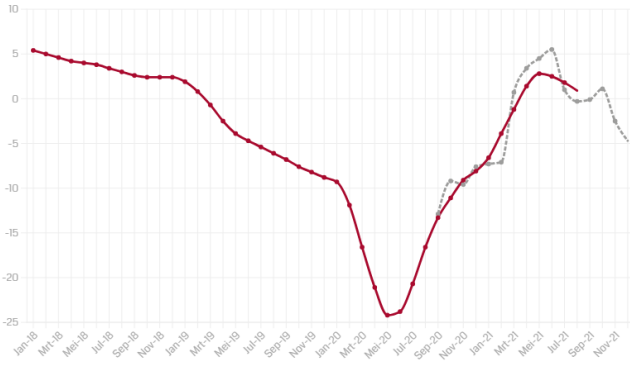

Bron: NBR. Verwerking: POM Limburg

Sectorale conjunctuurcurven Limburg

Industrie

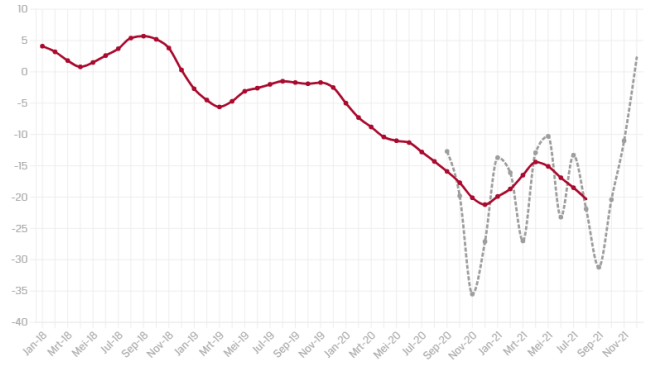
bruto afgevlakt

Bron: NRR Verwerking: POM Limburg

Bouw

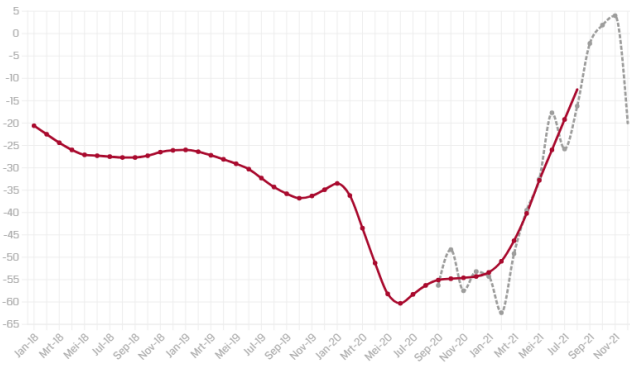
bruto afgevlakt

Bron: NRR Verwerking: POM Limburg

Handel

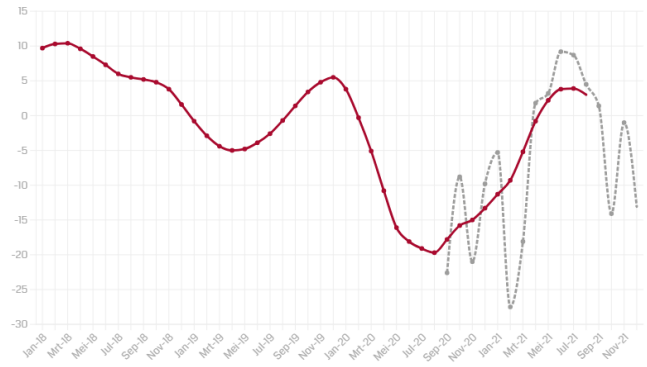
bruto afgevlakt

Bron: NRR Verwerking: POM Limburg

Dienstverlening aan bedrijven

bruto afgevlakt

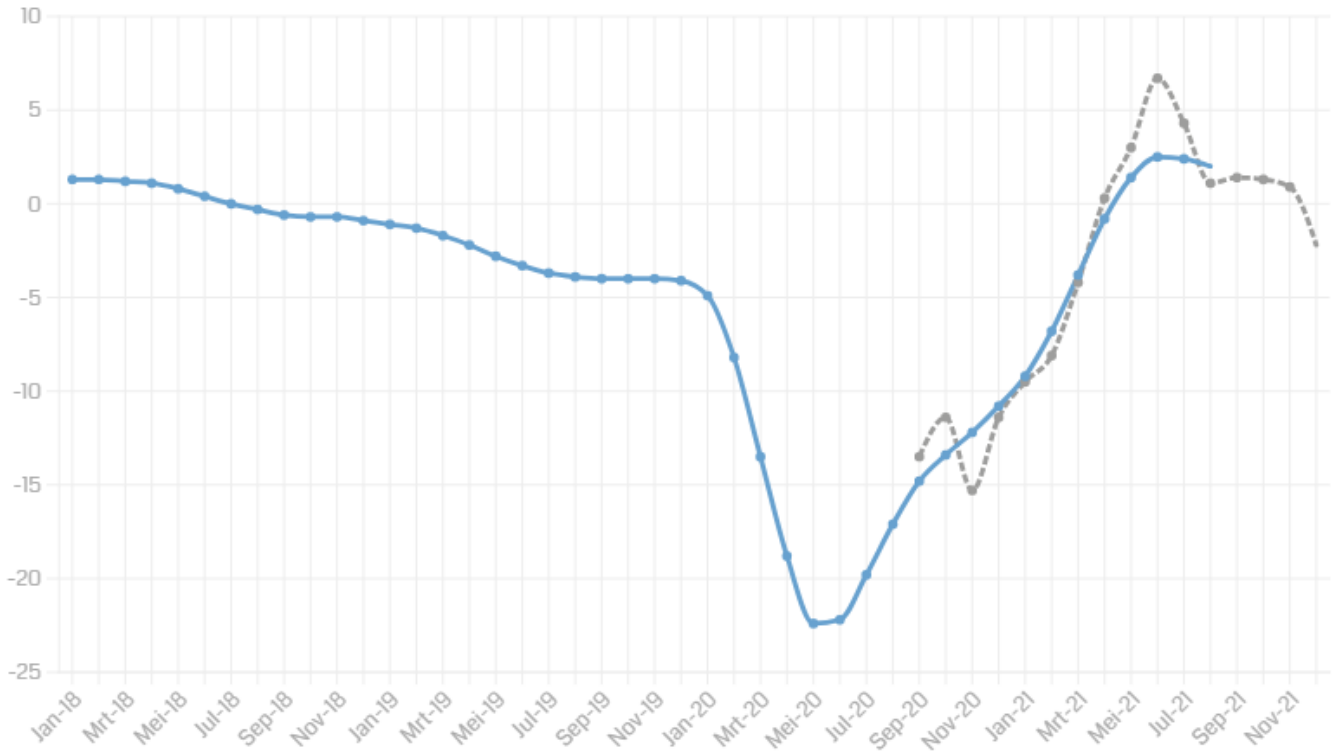

Bron: NRR Verwerking: POM Limburg

□

Globale conjunctuurcurve Vlaanderen

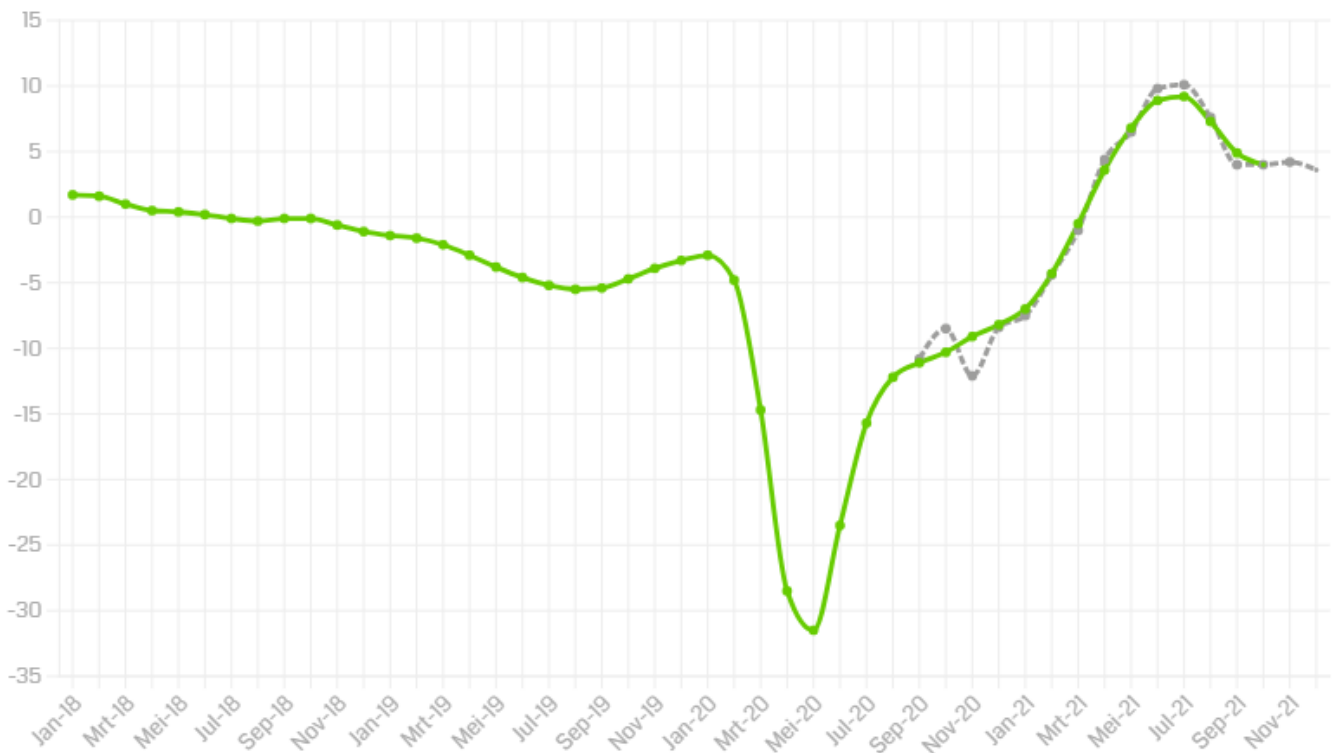
bruto afgevlakt

Bron: NBR. Verwerking: POM Limburg

Globale conjunctuurcurve België

bruto afgevlakt

Bron: NBR. Verwerking: POM Limburg

Duiding, bronvermelding & colofon

Duiding

De Limburgradar van POM Limburg brengt op kwartaalbasis de evolutie van de economische activiteit in de provincie Limburg in kaart. Deze conjunctuurnota bevat een aantal bewust gekozen indicatoren die geselecteerd werden op basis van hun relevantie voor de socio-economische ontwikkeling van de provincie en op basis van hun beschikbaarheid op kwartaalbasis. In de Limburgradar doet POM Limburg enkel een beroep op officiële cijfers die door erkende instanties worden vrijgegeven. De Limburgradar geeft de resultaten weer van het afgelopen kwartaal en doet geen voorspellingen over de te verwachten socio-economische evolutie.

De Limburgradar verschijnt vier keer per jaar en wordt telkens aangekondigd via een nieuwsbrief. U kan zich abonneren op deze nieuwsbrief door uw gegevens aan ons te bezorgen via info@pomlimburg.be.

Meer gedetailleerd socio-economisch cijfermateriaal voor Limburg en haar gemeenten kan u terugvinden op de website www.pomlimburg.be (rubriek 'Kennis').

Bronvermeldingen

POM = Provinciale OntwikkelingsMaatschappij

RSZ = Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

RVA = Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

VDAB = Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

Statbel = Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

NBB = Nationale Bank van België

Colofon

De Limburgradar is een uitgave van:

POM Limburg

Corda Campus Gebouw 6B – Kempische Steenweg 303 bus

101 – 3500 Hasselt

Tel. **011 300 100**

info@pomlimburg.be

www.pomlimburg.be

Methodologische noten

Loontrekkenden

De “Snelle Ramingen van de tewerkgestelde werknemers naar woonplaats” van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) omvatten de werknemers die moeten aangegeven worden aan de RSZ (inclusief het vroegere RSZPPO voor de plaatselijke en provinciale overheden). Aangezien in de betrokken regio's de overgrote meerderheid werkt in de regio waar ze woont, wordt met deze snelle ramingen naar woonplaats een representatieve indicatie verkregen over de evolutie van de bezoldigde tewerkstelling.

Tijdelijke werkloosheid

Het verleden heeft aangetoond dat de tijdelijke werkloosheid een goede voorspeller is wat betreft de toekomstige evolutie van de werkgelegenheid. Er bestaat een negatief verband tussen de twee. Wanneer de tijdelijke werkloosheid daalt, stijgt de werkgelegenheid, en vice versa. Een tijdelijk werkloze is een werkloze die door een arbeidsovereenkomst is verbonden waarvan de uitvoering tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, geschorst is. Een werknemer kan tijdelijk werkloos gesteld worden wegens economische oorzaken, technische stoornis, slecht weer, overmacht, collectieve jaarlijkse vakantie, staking of lock-out.

De RVA heeft haar vast aanbod van statistieken over tijdelijke werkloosheid voorlopig opgeschort. Hierdoor kan de reguliere tijdreeks voorlopig niet op coherente wijze worden geüpdatet. In plaats daarvan worden vanaf maart 2020 enkel cijfers gepubliceerd over tijdelijke werkloosheid als gevolg van de door de coronapandemie veroorzaakte lockdown die begon op 17 maart 2020.

Vacatures

Het betreft hier de vacatures uit het Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdrachten (NECzU) die rechtstreeks aan de VDAB gemeld worden.

Werkzoekenden zonder werk

Werkzoekenden zonder werk (wzw) zijn burgers zonder job die VDAB zo snel mogelijk aan duurzaam werk wil helpen. VDAB streeft naar een dalend aantal werkzoekenden zonder werk en een lage werkzoekendengraad. De werkzoekenden zonder werk worden ingedeeld in drie groepen: 'in bemiddeling', 'in opleiding of voortraject' en 'niet inzetbaar op lange termijn'. Diegenen in bemiddeling maken gebruik van de bemiddelende dienstverlening van VDAB online, telefonisch of in persoon. Sommigen gaan zelfstandig op zoek naar werk met online dienstverlening, terwijl anderen geholpen worden door sectorale teams of intensieve dienstverlening krijgen waar meer tijd over gaat.

De werkzoekendengraad is het aandeel van de wzw in de totale beroepsbevolking (werkenden en wzw) tussen 18 en 65 jaar.

Omzet, uitvoer en investeringen

Algemeen: het betreft hier de gegevens over de omzet, uitvoer en investeringen volgens de btw-aangiften. De beschouwde sectoren worden gedefinieerd als de secties B tot en met J en M,N,R en S van de nomenclatuur NACE-BEL 2008 (voor meer info: zie www.statbel.fgov.be). Voor de overige sectoren (vooral primaire, financiële en quatrijke sector) is de betrouwbaarheid van de gegevens onvoldoende door afwijkende btw-aangiften of forfaitaire regimes. Tevens gebeuren de btw-aangiften volgens de maatschappelijke zetel wat resulteert in een onderschatting van de bedragen voor Limburg. Afgezien van deze tekortkomingen kan via de procentuele evolutie, die bij een conjunctuuranalyse significanter is dan de absolute cijfers, wel de economische trend aangegeven worden.

De omzet omvat alle bedragen (exclusief btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in België of in het buitenland. Bovendien omvat de omzet alle andere kosten (vervoer, verpakking, enz.) die aan de klant worden doorgerekend, ook al worden ze apart in rekening gebracht. Kortingen, rabatten en disconto's worden in mindering gebracht, evenals de waarde van teruggekomen producten (via creditnota's).

De uitvoer omvat alle bedragen (excl. btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in het buitenland of m.a.w. de in het buitenland gerealiseerde omzet.

Investeringen zijn de uitgaven (exclusief btw) door de btw-plichtige voor de verwerving van goederen en diensten die een bedrijfsmiddel uitmaken. Het gaat dus om oprichtingskosten, immateriële vaste activa, terreinen en gebouwen, installaties, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel, vaste activa in leasing en overige vaste activa.

Starters

Deze startergegevens onder de btw-plichtige bedrijven zijn gebaseerd op de volgende administratieve gebeurtenissen die zich op het vlak van btw-plicht voor starters kunnen voordoen:

- de eerste of primo-onderwerping,
- de weder-onderwerping, d.i. de heractivering van de btw-plichtige activiteit van een onderneming die gedurende een zekere periode niet werd gevoerd.

Faillissementen

De faillissementscijfers zijn gebaseerd op de declaraties van de rechtbanken van Koophandel en worden, indien nodig, aangevuld met informatie uit het bedrijvenregister van de FOD Economie-ADSEI.

Bouwvergunningen

Een bouwvergunning is een machtiging om met de uitvoering van een bouwproject te beginnen. De verlening van de bouwvergunning is dus het laatste stadium van de goedkeuringsprocedure van de overheid voor de start van de bouw. Een indexcijfer dat op deze bouwvergunningen is gebaseerd, heeft derhalve een voorspellend karakter voor de bouwactiviteit.

Toeristische aankomsten en overnachtingen

Inbegrepen in de cijfers van de toeristische aankomsten en overnachtingen zijn zowel de echte vakanties als de verblijven in verband met congressen, seminaries, conferenties en andere beroepsdoeleinden. Er wordt van aankomst gesproken als een persoon in een collectief logiesverstrekking bedrijf aankomt en daar minstens één nacht verblijft. Een overnachting is iedere nacht die een gast in een collectief logiesverstrekking bedrijf doorbrengt of is geregistreerd.

Conjunctuurcurven Nationale Bank

De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België (NBB) weerspiegelt maandelijks het verloop van de economische activiteit. Deze conjunctuurindicator wordt opgesteld op basis van de antwoorden op de maandelijkse conjunctuurenquête die de NBB bij de ondernemingen in België organiseert en geeft het saldo weer van ondernemingen die een conjunctuurverbetering dan wel een conjunctuurverslechtering verwachten. De bruto synthetische conjunctuurindicator, bekomen na uitzuivering van de seizoensinvloeden, weerspiegelt het ondernemersvertrouwen of het algemeen conjunctuurklimaat. De afgevlakte synthetische curve toont, door eliminatie van de extreme waarden, met vertraging van enkele maanden de fundamentele tendens van de conjunctuurbeweging en de echte trendkeerpunten.